

Yrityksen tilinpäätösanalyysi

Case: Kuljetusalan yritys X Oy

Mannila, Susanna

2014 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Kerava

Yrityksen tilinpäätösanalyysi
Case: Kuljetusalan yritys X Oy

Susanna Mannila
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2014

Susanna Mannila

Yrityksen tilinpäätösanalyysi. Case: Kuljetusalan yritys X Oy

Vuosi 2014 Sivumäärä 53

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää tilinpäätösanalyysin avulla pääkaupunkiseudulla toimivan kuljetusalan yrityksen taloudellinen tilanne sekä verrata yrityksen tunnuslukuja yrityksen toimialan eli tieliikenteen tavarankuljetuksen tilastollisiin tunnuslukuihin. Lisäksi tavoitteena oli löytää tilinpäätösanalyysin avulla keinoja yrityksen kannattavuuden parantamiseen. Tutkimuksen aineistona käytettiin toimeksiantajayrityksen viiden viimeisen tilikauden tilinpäätöstietoja.

Teoreettisessa viitekehyksessä esitettiin lyhyesti tilinpäätöksen keskeisimmät osa-alueet eli yleiset tilinpäätösperiaatteet ja tilinpäätösasiakirjat. Lisäksi kerrottiin tilinpäätösanalyysia varten tehtävistä tilinpäätöksen oikaisuvaatimuksista ja tunnuslukuanalyysistä, prosenttilukuotoisesta tilinpäätöksestä ja trendianalyysistä. Tunnuslukuanalyysin yhteydessä kerrottiin yrityksen taloudellista kehitystä mittaavien tunnuslukujen laskennasta.

Työssä arvioitiin yrityksen taloudellista tilaa ja sen kehittymistä. Tutkimuksen johtopäätöksenä oli, että yrityksen kannattavuus heikkeni voimakkaasti tarkastelujakson aikana. Syynä oli liikevaihdon laskeminen merkittävän asiakkaan vähentäessä toimeksiantojaan. Heikentyneestä kannattavuudesta huolimatta yritys oli vakavarainen ja maksuvalmiuden voitiin katsoa olevan hyvä. Työssä esitetään ehdotus kannattavuuden parantamiseksi.

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, trendianalyysi

Susanna Mannila

Financial Statement Analysis Case: X Ltd

Year	2014	Pages	53
------	------	-------	----

The purpose of this Bachelor's thesis was to find out the financial situation of the transport company X Ltd which is located in the greater Helsinki area with the help of the analysis of financial statements between the years 2009 and 2013. The aim was also to find ways to improve the profitability of the company.

The theoretical part of this thesis consists of the general principles of financial statements and the documents of the financial statements were presented briefly. In addition, the demands for the rectification of the analysis of financial statements as well as the basis of different types of financial statement analysis were discussed. The analysis of the company's economic development included profitability, liquidity and solvency. The key figures of the case company were compared with the key figures of the industry issued by Finnvera Ltd. A trend analysis and a statement of cash flows were also created and analysed.

The result of the financial statement analysis indicates that the company's profitability has weakened significantly during the period under review. The main reason was the decreased turnover when the significant customer reduced its assignments. In spite of the weakened profitability, the company is financially strong and its liquidity is at a good level. Furthermore, a few proposals were made for improving the profitability.

Keywords: Financial statement analysis, key figures, trend-analysis

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Opinnäytetyön tavoite.....	7
1.2	Tutkimusongelma, rajaukset ja toteutus	8
1.3	Työn rakenne.....	8
1.4	Tutkimusmenetelmät.....	9
2	Tilinpäätös	10
2.1	Yleiset tilinpäätösperiaatteet.....	11
2.2	Tase.....	12
2.3	Tuloslaskelma.....	13
2.4	Rahoituslaskelma.....	14
2.5	Liitetiedot	15
3	Tilinpäätösanalyysi.....	15
3.1	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät.....	17
3.2	Tilinpäätöstietojen oikaisut	18
3.2.1	Tuloslaskelman oikaisut	18
3.2.2	Taseen oikaisut	20
3.3	Kassavirtalaskelma.....	21
3.4	Tunnuslukuanalyysi	22
3.4.1	Kannattavuuden tunnusluvut.....	23
3.4.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut	27
3.4.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	29
3.4.4	Muut tunnusluvut.....	31
3.5	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös.....	32
3.6	Trendianalyysi	32
4	Case-yrityksen esittely.....	32
5	Yleiskatsaus kuljetusalaan.....	33
6	Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi	34
6.1	Tuloslaskelman ja taseen oikaiseminen.....	34
6.2	Yrityksen tunnuslukuanalyysi.....	36
6.2.1	Kannattavuus.....	36
6.2.2	Vakavaraisuus	38
6.2.3	Maksuvalmius.....	40
6.2.4	Liiketoiminnan laajuutta ja tehokkuutta kuvaavat muut tunnusluvut ..	42
6.3	Case-yrityksen kassavirtalaskelma	44
6.4	Case-yrityksen prosenttimuotoinen tilinpäätös.....	46
6.5	Case-yrityksen trendianalyysi	47
7	Yhteenveto ja johtopäätökset	50

7.1 Kehitysehdotus.....	51
7.2 Itsearviointi	52
Painetut lähteet.....	54
Sähköiset lähteet	56
Julkaisemattomat lähteet	57
Kaavat.....	58
Kuvat	59
Kuviot	60
Taulukot	61
Liitteet.....	62

1 Johdanto

Yritysten taloudellisesta tilanteesta ovat kiinnostuneita useat eri tahot etenkin silloin, kun yleinen taloudellinen tila on laskusuhdanteessa. Kaikilla sidosryhmillä on omat syynsä taustalla. Tilinpäätösanalyysin avulla pyritään luomaan kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tilinpäätösanalyysin avulla saatujen tietojen perusteella voidaan tarkastella yrityksen toiminnan kehittymistä usean vuoden ajalta, tai vaihtoehtoisesti yritystä voidaan verrata saman toimialan muihin yrityksiin. Tunnuslukujen ja trendianalyysien avulla yrityksen johto saa myös tukea kehittää yrityksen toimintaa ja samalla varmistaa yrityksensä kilpailukyvyyn säilyminen myös tulevaisuudessa.

Kuljetusalalla toimivat yritykset kohtaavat haasteita samanaikaisesti usealta eri taholta. Alan kustannustaso on viime vuosien aikana noussut kuluttajahintoja nopeammin ja alan suuret toimijat ovat kiristäneet hintakilpailua entistä kovemmaksi. Näiden asioiden vuoksi alan yritysten kannattavuus on ollut heikkenevä. Kuljetusalan tulee myös selvittää teollisuuden ja yhteiskunnan muutoksista. Tehtaita ajetaan alas ja tiedonsiirto sähköistyy, jolloin maailmanlaajuisen verkoston hyödyntäminen helpottuu. Ihmisten toimintatavat ja ostokäyttäytyminen muuttuvat ja luovat kuljetusalalle uusia haasteita. Tätä taustaa vasten myös kuljetusalan yrittäjän on hyvä ymmärtää, miten yrityksen tilinpäätöstä voidaan hyödyntää taloudellisen informaation lähteenä.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön toimeksiantajana on pääkaupunkiseudulla toimiva kuljetusalan yritys, joka on perustettu vuonna 2001. Vuoden 2013 lopussa yritys on työllistänyt seitsemän henkilöä. Yrityksen liikevaihto ja kannattavuus ovat aikaisemmin kasvaneet maltillisesti, mutta viimeisen neljän vuoden aikana ne ovat heikentyneet. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää tilinpäätösanalyysin avulla, mikä on kohdeyrityksen taloudellinen tilanne ja miten se on kehittynyt vuosien 2009 ja 2013 välisenä aikana. Työn tavoitteena on laskea yrityksen tärkeimmät kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja liiketoiminnan laajuutta sekä tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut ja verrata niitä saman toimialan yritysten keskimääräisiin tunnuslukuihin sekä analysoida yrityksen taloudellista tilaa muiden analyysimenetelmien avulla. Tutkimuksen avulla pyritään löytämään myös keinoja yrityksen kannattavuuden parantamiseen.

1.2 Tutkimusongelma, rajaukset ja toteutus

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

1. Mikä on yrityksen taloudellinen tilanne tällä hetkellä ja miten se on menestynyt verrattuna toimialaan?
2. Miten yrityksen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat kehittyneet tarkastellulla ajanjaksolla?
3. Löytyykö tilinpäätösanalyysin avulla keinoja yrityksen kannattavuuden parantamiseksi?

Tämän tutkimuksen avulla toimeksiantajayritys saa ulkopuolisen näkemyksen yrityksensä tämän hetkisestä taloudellisesta tilanteesta sekä kuvan siitä, miten yritys on menestynyt verrattuna toimialan muihin yrityksiin. Vertailukohtana käytetään Finnvera Oyj:n julkaisemia toimialakohtaisia tilinpäätöstietoja vuosilta 2009-2012. Vuoden 2013 osalta toimialatietoja ei ole vielä työtä tehtäessä saatavilla. Työ rajataan käsittelemään kohdeyrityksen tilinpäätöksiä vuosilta 2009-2013. Yrityksen tilikausi on 1.6.-31.5.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa kerrotaan tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin perusteet. Teoriaosuus pohjautuu alan kirjallisuuteen ja kirjanpitolakiin. Tutkimuksessa keskitytään tilinpäätösanalyysin avulla laskettuihin tunnuslukuihin, kassavirtalaskelmaan, prosenttilukumuotoisiin tilinpäätöksiin ja trendianalyysiin sekä niistä saataviin tietoihin. Tilinpäätöstietojen lisäksi tutkimusta varten on haastateltu yrityksen toimitusjohtajaa. Viiden perättäisen tilikauden analysointi antaa luotettavan kuvan lukujen oikeellisuudesta sekä yrityksen taloudellisen toiminnan kehittymisestä.

1.3 Työn rakenne

Työn johdantoluvussa esitellään aihealue, opinnäytetyön tarkoitus sekä tavoite. Toisessa luvussa kuvataan yrityksen tilinpäätöksen keskeisimmät osa-alueet eli tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä liitetiedot. Kolmannessa kappaleessa esitetään tilinpäätösanalyysin eri vaiheet. Neljännessä luvussa esitellään Case-yritys eli pääkaupunkiseudulla toimiva kuljetusalan yritys X Oy. Viidennessä luvussa luodaan yleiskatsaus kuljetusalaan. Kuudennessa luvussa keskitytään Case-yrityksen vuosien 2009-2013 tilinpäätöstietoihin, niiden oikaisuun, tunnuslukujen laskentaan, kassavirtalaskelmaan, prosenttilukumuotoisiin tilinpäätöksiin sekä trendianalyysiin. Viimeisessä luvussa esitetään yhteenveto, tehdään johtopäätökset sekä esitetään kehitysehdotuksia.

1.4 Tutkimusmenetelmät

Tapaus- eli case-tutkimus on empiiristä tutkimusta, jossa on hyödynnetty monia tietolähteitä. Tapaustutkimus on yleensä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta laajempaa ja siinä voidaan hyödyntää myös kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä. Määrällisen tutkimuksen otanta ei kuitenkaan kuulu tapaustutkimukseen. Tapaustutkimuksessa tutkimuskohteena on usein joku yksittäinen tapaus, ilmiö tai tilanne, johon tutkimuksen avulla pyritään perehtymään syvällisesti ja kuvaamaan sitä. (Denzin & Lincoln 2011, 247; Kananen 2013, 28; Metsämuuronen 2000, 16-18.)

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ilmiölle selitys eli teoria. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija on merkittävässä roolissa tiedon keruun välineenä ja hän vaikuttaa tutkimuksen lopputulokseen joko tietoisesti ja tiedostamattaan. Kananen (2013, 27) mukaan laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimus tapahtuu luonnollisessa ympäristössään ja että aineisto kerätään vuorovaikutussuhteessa. Tutkimusaineisto on monilähteistä, kuten tekstiä, kuvia ja haastatteluita. Aineiston analyysi on induktiivista eli käytännöstä teoriaan, rekursiivista eli itseensä viittaavaa ja interaktiivista. Huomio on tutkittavien näkökulmassa, merkityksissä ja näkemyksissä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla ei yleensä ole vahvaa ennako-oletusta tutkittavasta ilmiöstä tai tutkimuksen tuloksesta.

Määrälliselle eli kvantitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että olemassa olevaa teoriaa sovelletaan käytäntöön ja tutkimuksen tarkoituksena on yleistää. Tutkijan rooli on etäinen, sillä tutkimuksella halutaan saada luotettavaa tietoa aidosta ilmiöstä aidossa ympäristössä. Tutkimuskysymykset ovat strukturoituja ja vastaukset lukuja ja määrällisiä arvoja, jotka voidaan muokata tilastollisesti käsiteltävään muotoon. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140; Kananen 2013, 24.)

Tämä opinnäytetyö on toteutettu tapaustutkimuksena. Työn pohja-aineistoa voidaan pitää määrällisenä, sillä tutkimuksen otoksena toimivat viiden perättäisen tilikauden tilinpäätökset. Numeraalista aineistoa analysoidaan ensin laskennallisesti, mutta laskennan tuloksena saatavien tunnuslukujen, niiden syy-seuraus - suhteiden sekä trendianalyysin syvällisempi analysointi on laadullista. Tutkimuksen tuloksena saatava kuva kohdeyrityksen taloudellisesta tilanteesta on tutkimuksen tekijän henkilökohtainen näkemys ja sitä tukee määrällinen tutkimusaineisto.

2 Tilinpäätös

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös, joka sisältää:

1. taseen kuvaamaan tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa
2. tuloslaskelman kuvaamaan tuloksen muodostumista
3. rahoituslaskelman, jossa annetaan selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana
4. taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä olevat tiedot eli ns. liitetiedot.

Lisäksi kirjanpitolain kolmannessa luvussa edellytetään, että jokaisesta taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä esitetään vertailutietona vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta. Mikäli tuloslaskelman tai taseen erittelyä on muutettu, tulee mahdollisuuksien mukaan myös vertailutietoja muuttaa. Lain mukaan on myös meneteltävä samoin, mikäli vertailutieto ei ole jonkun muun syyn takia vertailukelpoinen. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.)

Tilinpäätökseen on sisällytettävä myös toimintakertomus, jonka tehtävänä on antaa tietoja yrityksen toiminnan kehittymisestä ja tulevaisuudennäkymistä. Toimintakertomuksen sisällöstä säädetään sekä kirjanpitolaissa että osakeyhtiölaissa ja sen yksityiskohtaiset sisältövaatimukset määräytyvät kirjanpitovelvollisen oikeudellisen muodon mukaan. Toimintakertomusta ei tarvitse laatia, mikäli kyseessä on pieni kirjanpitovelvollinen, mikäli sen liikkeeseen laskevilla arvopapereilla ei käydä julkista kauppaa tai kyseessä ei ole listayhtiö. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 217; Salmi 2012, 26.)

Tilinpäätöksen tarkoitus on antaa ulkopuoliselle tarkastelijalle oikea ja riittävä kuva ("true and fair view") yrityksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kirjanpitolaissa ei ole määritelty tilinpäätökselle mitään tiettyä hyväksikäyttötehtävää, mutta lainsäädännön perusteella kaikki tietävät, mitkä yrityksiä koskevat tiedot saadaan säännöllisesti määrämuktoisina. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 27, 29; Salmi 2012, 26-27.)

Pienille kirjanpitovelvollisille on säädetty huojennuksia tilinpäätöksen sisällön ja toimintakertomuksen laadintavelvollisuuden osalta, mutta he voivat halutessaan soveltaa myös kaikkia kirjanpitovelvollisia koskevia säännöksiä. Pienen kirjanpitovelvollisen on kuitenkin oltava johdonmukainen valitsemansa menettelytavan soveltamisessa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 21, 25.)

Kirjanpitolaissa on määritelty, milloin kirjanpitovelvollisen voidaan katsoa olevan pieni kirjanpitovelvollinen ja näin ollen oikeutettu erikseen määriteltyihin huojennuksiin. Mikäli juuri päättyneellä sekä välittömästi sitä edeltäneellä tilikaudella korkeintaan yksi seuraavista raja-

arvoista on ylittynyt, voidaan kirjanpitovelvollisen katsoa olevan pieni: liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on 7,3 milj. euroa, taseen loppusumma on 3,65 milj. euroa tai palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 21-22.)

2.1 Yleiset tilinpäätösperiaatteet

Tilinpäätös tulee laatia kirjanpitolaissa yleisiä tilinpäätösperiaatteita noudattaen ja niistä saa poiketa vain erityisestä syystä. Leppiniemen ja Leppiniemen (2010, 33) mukaan yleisinä tilinpäätösperiaatteina pidetään oletusta toiminnan jatkuvuudesta (going concern), johdonmukaisuutta laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen, sisältöpainotteisuutta, tilikauden tuloksesta riippumatonta varovaisuutta, tilinavauksen perustumista edellisen tilikauden päättyneeseen taseeseen, tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioimista riippumatta niihin liittyvien maksujen suorituspäivästä sekä sitä, että kaikki omaisuus- ja rahoituserät arvostetaan erikseen.

Jatkuvuudella tarkoitetaan sitä, että yrityksen oletetaan jatkavan toimintaansa toistaiseksi. Tällä lähtökohdalla on merkitystä erityisesti pysyvien vastaavien arvostamisessa. Jatkuvuuden periaatteesta voi olla perusteltua poiketa esimerkiksi silloin, kun yritys on lopettamassa toimintansa tai jonkin toiminnon. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 40; Salmi 2012, 27.)

Johdonmukaisuuden periaatteella pyritään varmistamaan, että eri tilikausilta annetut tiedot ovat vertailukelpoisia keskenään. Mikäli laskentaperiaatteita on muutettu, on tästä annettava tieto liitetietojen avulla. Tilinpäätössiirtojen muodostamisessa ja purkamisessa ei kuitenkaan edellytetä johdonmukaisuutta, jolloin ne ovat käytettävissä tilikausikohtaisesti tuloksenjärjestelyyn. Tilinpäätössiirrot sekä niiden muutokset näkyvät avoimesti taseessa ja tuloksessa omina erinään. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 40.)

Sisältöpainotteisuuden periaatteella tarkoitetaan huomion kiinnittämistä liiketapahtuman tosiasialliseen sisältöön eikä pelkästään sen oikeudelliseen muotoon. Samasta asiasta käytetään usein myös nimitystä ”asia ennen muotoa”. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 37.)

Varovaisuuden periaatteella tarkoitetaan sitä, että tulot arvioidaan varovaisesti ja tilinpäätökseen merkitään ainoastaan realisoituneet voitot. Menot ja menetykset kirjataan kohtuullisen pessimistisesti. Omaisuutta ei saa arvostaa liian korkeaksi eikä velkoja vastaavasti liian alhaiseen arvoon. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 41; Salmi 2012, 27.)

Tilikauden avaavan taseen tulee perustua edellisen tilikauden päättyneeseen taseeseen eli puhutaan tasejatkuvuudesta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että edellisen tilikauden päätäneen taseen mukaisia eriä ei saa muuttaa seuraavan tilinavauksen yhteydessä eikä myö-

hemminkään. Poikkeuksena tästä on edellisiä tilikausia koskevien virheiden korjaaminen oman pääoman voittovaroja hyvittäen tai veloittaen sekä tilikauden aikana tapahtuneet osingonmaksut. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 40.)

Suoriteperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että tulot ja menot kohdistetaan tilikaudelle niiden suoritusajankohdan perusteella. Tulo syntyy, kun kirjanpitovelvollinen luovuttaa suoritteen, tavaran tai palvelun ja meno, kun kirjanpitovelvollinen vastaanottaa tuotannon tekijän. Tilikaudelle kohdistetuista tuotoista vähennetään kuluina ne menot, joista ei todennäköisesti enää kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 41.)

Erillisarvostamisella tarkoitetaan sitä, että jokainen omaisuuserä arvostetaan taseeseen erillään muista samanlaatuisista hyödykkeistä, eikä niitä saa netottaa keskenään esimerkiksi silloin, kun niiden arvo muuttuu vastakkaisiin suuntiin. Erillisarvostusta tulee soveltaa sekä taseen vastaavaa että vastattavaa puolella. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 41; Salmi 2012, 28-29.)

2.2 Tase

Kirjanpitoasetuksen 1 luvun 6 §:ssä säädetään tasekaavasta ja kaava koskee kaikkia kirjanpitovelvollisia. Pienillä kirjanpitovelvollisilla on kuitenkin mahdollisuus laatia lyhennetyn kaavan mukainen tase, mikäli seuraavista rajoista ylittyy vain yksi: liikevaihto 7,3 milj. euroa, taseen loppusumma 3,65 milj. euroa tai yrityksen palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. (Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339; Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 34.)

Tase kuvastaa kirjanpitovelvollisen taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä. Taseen vastaava puoli kuvaa sitä, mitä yritys omistaa ja vastattavaa puoli sitä, miten yrityksen toiminta on rahoitettu. Taseen vastaava puoli jaetaan pysyviin vastaaviin eli pitkäaikaisiin varoihin sekä vaihtuviin vastaaviin eli lyhytaikaisiin varoihin. Vastattavaa puoli jaetaan taasen omaan pääomaan sekä vieraaseen pääomaan. Kuva 1 kuvaa taseen rakennetta. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2011, 36; Salmi 2012, 35.)

OMAIUUUS vastaavat, aktiivat	PÄÄOMAT vastattavat, passiivat
<p style="text-align: center;">PYSYVÄT VASTAAVAT (pitkäaikaiset menot)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aineettomat hyödykkeet - aineelliset hyödykkeet - sijoitukset 	<p style="text-align: center;">OMA PÄÄOMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - osake/osuuspääoma - muu oma pääoma - voittovarot
<p style="text-align: center;">VAIHTUVAT VASTAAVAT (lyhytaikaiset varat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaihto-omaisuus - saamiset - rahavarat 	<p style="text-align: center;">Kertyneet tilinpäätösjärjestelyt Pakolliset varaukset</p> <p style="text-align: center;">VIERAS PÄÄOMA</p> <p style="text-align: center;"><u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jvk- ja velkakirjalainat <p style="text-align: center;"><u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lyhennysosuudet pitkäaikaisista lainoista - muu korollinen velka - koroton velka

Kuva 1: Taseen rakenne (Salmi 2012, 35)

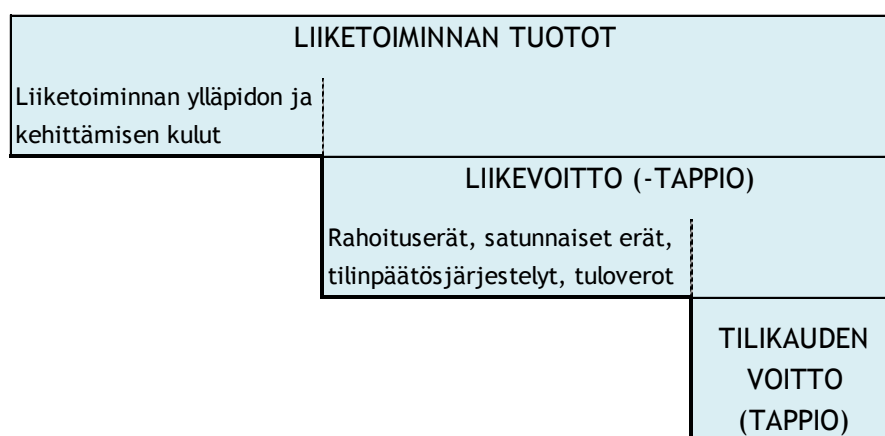
Taseen rakennetta tarkasteltaessa voidaan nähdä, että tase-erien esittämisjärjestys lähtee liikkeelle niistä eristä, joiden realisointi on vaikeinta. Pysyvien vastaavien erien on tarkoitus osallistua tulontuottamiseen useana peräkkäisenä tilikautena, kun taas vaihtuvat vastaavat sisältävät myytäväksi tarkoitettuja hyödykkeitä tai niiden valmistamiseksi tarvittavia ainesosia, saamia ja rahavaroja. Taseen vastattavaa puolella esitetään ensin pidempiaikainen pääoma eli oma pääoma. Kertyneet tilinpäätösjärjestelyt sisältävät sekä mahdolliset poistoerot että vapaaehtoiset varaukset. Pakolliset varaukset sisältävät eläkevaraukset, verovaraukset ja muut pakolliset varaukset. Viimeisenä vastattavaa puolen eränä esitetään vieras pääoma jaoteltuna pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2011, 27-32.)

2.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävänä on kuvata tilikauden tuloksen muodostuminen. Ikäheimon ym. (2011, 24) mukaan tuloslaskelman eri erien keskinäisellä esittämisjärjestyksellä pyritään osoittamaan niiden yhteys ulkopuolisille luovutettavien hyödykkeiden valmistamiseen yrityksen liiketoiminnassa. Toisin sanoen erät merkitään sitä ylemmäksi tuloslaskelmassa, mitä välittömämpi niiden yhteys on. Kiinteästi yrityksen pääasiallisen myytävän hyödykkeen myyntiin

ja valmistukseen liittyvät tuotot ja kulut esitetään tuloslaskelmassa ennen yrityksen muuhun toimintaan liittyviä eriä. (Ikäheimo ym. 2011, 24.)

Tuloslaskelma alkaa liikevaihdolla eli varsinaisesta liiketoiminnasta ansaituilla tuotoilla sekä muilla liiketoiminnan tuotoilla. Tämän jälkeen vähennetään näiden tuottojen ansaintaan suoraan liittyvät liiketoiminnan kulut. Jäljelle jäävä osa on liikevoitto/-tappio ja se osoittaa yrityksen perusliiketoiminnan kannattavuuden. Liikevoiton/-tappion jälkeen kirjataan rahoitustoiminnan tuotot ja kulut, muusta kuin säännöllisestä liiketoiminnasta johtuvat satunnaiset erät sekä tilinpäätösjärjestelyt. Tilikauden veroina esitetään suoriteperusteiset, tilikauden verotettavan tulon mukaiset tilikaudelle kuuluvat laskennalliset verot. Verojen vähentämisen jälkeen jää jäljelle tilikauden voitto/tappio. Tuloslaskelman rakenne on havainnollistettu kuvassa 2. (Salmi 2012, 32-33.)

Kuva 2: Tuloslaskelman rakenne (Salmi 2012, 33)

Yrityksellä on kirjanpitoasetuksen mukaan kaksi vaihtoehtoista tapaa esittää tuloslaskelma. Kululajikohtainen tuloslaskelma on Suomessa yleisemmin käytetty kaava ja se edustaa Salmen (2012, 61) mukaan niin sanotusti panosnäkemystä. Toimintokohtaista tuloslaskelmakaavaa käyttävät Suomessa lähinnä suuret kansainväliset yritykset ja se edustaa Salmen (2012, 61) mukaan prosessinäkemystä. Pienillä kirjanpitovelvollisilla on mahdollisuus laatia lyhennetty tuloslaskelma, mikäli seuraavista rajoista vain yksi ylittyy: liikevaihto 3,4 milj. euroa, taseen loppusumma 1,7 milj. euroa tai yrityksen palveluksessa on keskimäärin 25 henkilöä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 25; Salmi 2012, 47.)

2.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman tehtävänä on antaa selvitys tilikauden aikana hankituista varoista ja niiden käytöstä. On katsottu, että perinteisen suoriteperusteisen tilinpäätöksen sisältämä informaatio

tio on tilinpäätöksen hyväksikäyttäjälle riittämätöntä ja sen on katsottu sisältävän liian paljon joustokohtia, jolloin rahoituslaskelma täydentää tuloslaskelman ja taseen antamaa kuvaa yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja tuloksellisuudesta. Rahoituslaskelma helpottaa ennustamaan tulevaisuuden rahavirtoja ja rahoitusaseman muutoksia sekä se antaa informaatiota suoriteperusteisen tuloksen ja nettorahavirran välisestä yhteydestä. Lisäksi rahoituslaskelma parantaa eri yritysten toiminnan tuloksen vertailtavuutta, sillä se eliminoi eri arvostus- ja jakotusratkaisujen vaikutuksen. (KHT-yhdistys - Föreningen CGR 2007, 8-9.)

Rahoituslaskelman sisällöstä on säädetty kirjanpitoasetuksessa, mutta ei kaavasta. Kirjanpitolautakunta on antanut yleisohjeessaan vaihtoehtoiset rahoituslaskelmamallit. Rahoituslaskelmasta on kuitenkin käytävä selville liiketoiminnan rahavirta, investointien rahavirrat sekä rahoitukset rahavirrat. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 178.)

Rahoituslaskelman laatimista edellytetään ainoastaan suurilta yksityisiltä osakeyhtiöiltä ja osuuskunnilta, kuitenkin soveltaen samoja rajoja kuin lyhennetyin taseen kohdalla. Julkisilta osakeyhtiöiltä edellytetään aina yrityksen koosta riippumatta rahoituslaskelmaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2010, 25.)

2.5 Liitetiedot

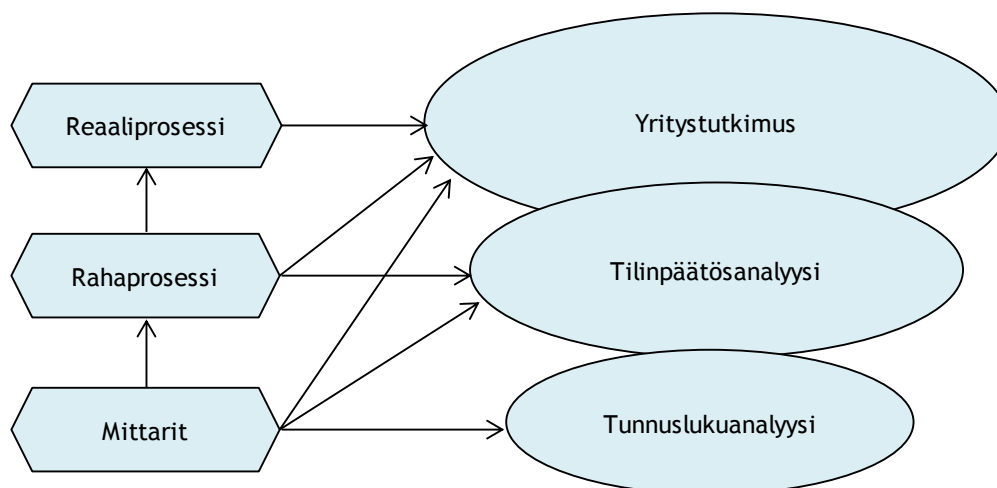
Liitetietojen tehtävänä on täydentää tasetta, tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa ja näin ollen ne ovat kiinteä osa tilinpäätöstä. Liitetiedoista on säädetty kirjanpitolaissa ja -asetuksessa sekä yhteisöainsäädännössä, kuten osakeyhtiö- ja osuuskuntalaeissa. Lisäksi niitä sisältyy kirjanpitoon ja tilinpäätökseen liittyviin eri ministeriöiden päätöksiin ja asetuksiin. Liitetietovaatimuksia on käsitelty ja tulkittu myös useissa kirjanpitolautakunnan yleisohjeissa ja lausunnoissa. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 156; Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 187.)

Kirjanpitoasetuksen toisessa luvussa kerrotaan ne asiat, joista tulee antaa liitetiedot. Kykkäsen ja Leppiniemen (2009, 157) mukaan liitetiedot koskevat tilinpäätöksen laadintaa, tuloslaskelmaa, taseen vastaavia, tuloveroja, vakuuksia ja vastuusitoumuksia, tilintarkastajille maksettavia palkkioita, lähipiirin liiketoimia, henkilöstön ja toimielinten jäseniä, muissa yrityksissä olevia omistuksia sekä konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista. Pienille yksityisille elinkeinonharjoittajille sekä eräille muille kirjanpitovelvollisille on säädetty mahdollisuus esittää lyhennetyt liitetiedot. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 157.)

3 Tilinpäätösanalyysi

Niskasen ja Niskasen (2003, 8) määritelmän mukaan ”tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan yrityksen kannattavuuden, rahoituksen ja taloudellisten toimintaedellytysten mittaamista ja

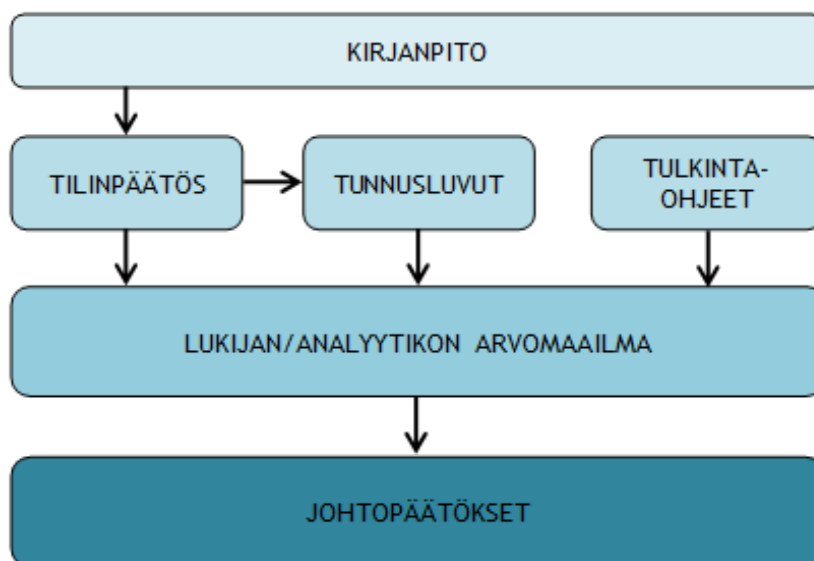
kriittistä arviointia tilinpäätösinformaation pohjalta”. Tilinpäätösanalyysin termiä käytetään yleisesti kuvaamaan monentasoista tilinpäätöksen pohjalta tehtävää analyysia. Tilinpäätösanalyysi sijoittuu tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen välimaastoon.

Kuva 3: Tunnuslukuanalyysi, tilinpäätösanalyysi ja yritystutkimus (Niskanen & Niskanen 2003, 9)

Tilinpäätösanalyysin avulla pyritään arvioimaan tunnuslukuihin vaikuttaneita tekijöitä ja selvittämään syy-seuraus suhteita. Arvioinnissa voidaan verrata eri yritysten taloudellista tilaa samalla hetkellä ja yhden yrityksen tai yritysjoukon taloudellisen tilan kehittymistä eri ajanjaksoina. (Kallunki & Kytönen 2002, 14; Niskanen & Niskanen 2003, 9-11.)

Tilinpäätösanalyysin perustana käytetään yrityksen juoksevan kirjanpidon perusteella tehtyä virallista tilinpäätöstä, liitetietoja sekä muuta käytettävissä olevaa informaatiota. Koska tilinpäätösanalyysillä pyritään selvittämään yrityksen varsinaisen liiketoiminnan kehitys useamman vuoden ajalta, tulee tilinpäätöstietoja muokata mahdollisimman käyttökelpoiseen ja vertailukelpoiseen muotoon ennen tunnuslukujen laskemista. Tunnuslukujen avulla tiivistetään tilinpäätöksessä esitettyä informaatiota, jotta voidaan analysoida yrityksen taloudellisia aikaansaannoksia. Tulkintaa varten tarvitaan vielä jonkinlaiset tulkintaohjeet, jotta tunnuslukujen arvoille saadaan kiinnekohta ja arviointiperuste. (Lindfors & Syvänperä 2010, 94-95; Salmi 2012, 121-122; Yritystutkimus 2011, 7.)

Kuva 4: Tilinpäätöksen lukeminen ja tulkinta (Salmi 2012, 120)

3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysin avulla tuotetaan informaatiota useille yrityksen sidosryhmille. Omistajien ohella yrityksen taloudellisesta tilasta ovat kiinnostuneita lukuisia määriä muita käyttäjäryhmiä, kuten rahoittajat, valtio, asiakkaat, tavarantoimittajat, työntekijät, kilpailijat ja johto. Pienen kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen lukijakunta koostuu usein omistajan lisäksi lähinnä veroviranomaisesta, mahdollisista velkojista sekä kilpailijoista. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2012, 15-16; Niskanen & Niskanen 2003, 13.)

Eri sidosryhmät painottavat yrityksen ominaisuuksia eri tavoin. Omistajia kiinnostaa sijoituksesta saatava tuotto suhteessa riskeihin tai sijoituksen mukanaan tuoma päätösvalta yrityksessä. Rahoittajille puolestaan tärkeää on yrityksen vakavaraisuus eli miten yritys kykenee suoriutumaan pitkäaikaisista velkasitoumuksistaan. Yrityksen johto on kiinnostunut tilinpäätösanalyysin tarjoamasta informaatiosta useasta eri näkökulmasta. Tunnuslukujen avulla johto voi analysoida toiminnan kannattavuutta ja tehokkuutta. Johto voi olla kiinnostunut yrityksen tuloksen tai joidenkin sen erien kehityksestä myös henkilökohtaisista syistä. Esimerkiksi erilaiset johdon tulos- ja voittopalkkiojärjestelyt voivat olla osittain riippuvaisia yhdestä tai useammasta tilinpäätöksen erästä tai tunnusluvusta. Myös työntekijät voivat olla kiinnostuneita yrityksen tuloksetekokyvystä erilaisten tulospalkkiojärjestelyiden vuoksi, mutta ehkä vielä tärkeämpi syy voi olla työpaikan säilyvyys. Tavarantoimittajille on tärkeää yrityksen maksuvalmius eli kyky suoriutua velvoitteista lyhyellä aikavälillä. Verottajalle on tärkeää saada yrityksen vuosituloksesta maksettavat verot. Asiakkaiden tarve tilinpäätösanalyysin tuottamalle informaatiolle on ehkä kaikista sidosryhmistä vähäisin. Pitkäaikaisessa asiakassuh-

teessa olevia yritysasiakkaita kiinnostaa heille tuotannontekijöitä toimittavien yritysten taloudellinen suorituskyky asiakassuhteisiin liittyvien riskien vuoksi. Kilpailijat käyttävät tilinpäätösanalyysin tuottamaa tietoa monesti asettaessaan tavoitteita omalle toiminnalleen. (Kallunki & Kytönen 2002, 17-21; Niskanen & Niskanen 2003, 13-17.)

3.2 Tilinpäätöstietojen oikaisut

Koska tilinpäätösanalyysin tavoitteena on saada eri vuodet ja yritykset keskenään vertailukelpoisiksi, tulee viralliseen tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdä oikaisuja. On tärkeää muistaa, että samat oikaisu-toimenpiteet tehdään kaikille vertailtaville vuosille ja yrityksille. Oikaisujen avulla eliminoidaan muun muassa yritysten harkinnanvaraisten tilinpäätösjärjestelyiden vaikutus tilinpäätöksissä. Jotta yrityksen todellinen tulos ja rahoituksellinen asema saadaan selvitettyksi, tulee analysoijan tuntea yrityksen tuloksen suunnitteluun käytettävissä olevat periaatteet, mahdollisuudet ja tavoitteet.

Tässä luvussa keskitytään lähinnä pk-yrityksen kannalta olennaisimpiin oikaisu-eriin. Pienten yritysten tilinpäätösten oikaiseminen tarkoittaa käytännössä usein sitä, että tilinpäätöksen eriä järjestellään vain uudelleen. (Kallunki & Kytönen 2002, 29, 42-44; Yritystutkimus 2011, 17.)

3.2.1 Tuloslaskelman oikaisut

Kirjanpitoasetuksen mukaisessa tuloslaskelmassa ei esitetä myynti- eikä käyttökate. Oikaisussa tuloslaskelmassa on mukana käyttökate, sillä sen avulla voidaan analysoida yrityksen kannattavuutta. Todellisen tuloksen selvittämistä varten laaditaan lähinnä operatiivista tulosta vastaava nettotuloslaskelma. Mikäli halutaan ottaa huomioon myös satunnaiset erät, selvitetään yrityksen kokonaistulos. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.)

Yrityksen tilinpäätöksen mukainen liikevaihto kertoo myynnin oikaisu-erien jälkeisen myyntituoton. Liikevaihtoa joudutaan oikaisemaan, mikäli yritys käyttää osatuloutusta. Kirjanpidollisesti osatuloutus merkitsee sitä, että yritys tulouttaa keskeneräisiä töitä niiden arvioidun valmistusasteen perusteella ja kirjaa samalla kuluksi tuloutusta vastaavat menot. Liikevaihtoon sisältyvän osatuloutuksen vastakirjaus on siirtosaamisissa. Liikevaihto saattaa sisältää myös epävarmoja myyntisaamisista, jotka tulee oikaista. (Kallunki & Kytönen 2002, 44; Yritystutkimus 2011, 17.)

Virallisen tuloslaskelman mukaan liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan tuotot, jotka liittyvät yrityksen toimintaan ja jotka ovat luonteeltaan lähellä liikevaihtoa. Mikäli liiketoiminnan muihin tuottoihin on kirjattu myös epäsäännöllisiä, kertaluonteisia tuottoja, kuten esi-

merkiksi käyttöomaisuuden myyntivoittoja, tulee ne siirtää satunnaisiin eriin. (Niskanen & Niskanen 2003, 63; Salmi 2012, 146.)

Aine- ja tarvikekäyttö oikaistaan vastaamaan todellista tuotantoa. Virallisen tuloslaskelman aine- ja tavarastoista vähennetään näiden varastojen lisäys ja vastaavasti lisätään kyseisten varastojen vähennys. Valmiste- ja puolivalmisteverastojen muutokset sekä valmistus omaan käyttöön tulee myös muistaa oikaista. (Kallunki & Kytönen 2002, 44-45; Yritystutkimus 2011, 19.)

Ulkopuoliset palvelut koostuvat lähinnä työsuorituksista maksetuista korvauksista ja ne liittyvät välittömästi tuotantoon tai myyntiin. Hallintoon liittyvistä palveluista maksetut korvaukset eivät sisälly tähän ryhmään. Mikäli ulkopuolelta ostettujen palveluiden kulujen vähennykseksi on kirjattu saatuja avustuksia, tulee ne siirtää satunnaisiin tuottoihin. Vertailtaessa eri vuosia keskenään selittyy ulkopuolisten palveluiden kasvu muun muassa sillä, että yritys on siirtynyt käyttämään enemmän alihankkijoita. Tällöin myös henkilöstökulut ovat voineet laskea. (Salmi 2012, 146; Yritystutkimus 2011, 19.)

Henkilöstökuluista siirretään sinne mahdollisesti kirjatut muut vapaaehtoiset henkilöstökulut muihin liiketoiminnan kuluihin. Mikäli omistajien työpanos yrityksessä on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkka ole tuloslaskelmassa kuluna, tehdään oikaisu lisäämällä henkilöstökuluja alan keskimääräisen palkkatason mukaisesti. Henkilöstökulujen vähennykseksi kirjatut saadut avustukset siirretään satunnaisiin tuottoihin. (Kallunki & Kytönen 2002, 45.)

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät kaikki muut yrityksen varsinaiseen toimintaan kuuluvat erät, joita tuloslaskelmassa ei ole erikseen mainittu. Oikaisun tarve syntyy, mikäli tähän erään on kirjattu liiketoimintaan kuulumattomia, tuloksen kannalta olennaisia ja kertaluonteisia eriä. Mikäli tähän erään kirjattuja kuluja vastaavat tuotot on siirretty satunnaisiin eriin, tulee myös kulut siirtää satunnaisiin eriin. Jos käyttöomaisuuden myyntitappiot ovat syntyneet kokonaisesta toimialasta luopumisen yhteydessä, tulee ne siirtää satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus 2011, 21.)

Suunnitelman mukaiset poistot tulee oikaista, mikäli ne eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai mikäli poistoajat ylittävät selvästi Kirjanpitolautakunnan suositukset. Tällöin tulee käyttää suunnitelman mukaisina poistoina elinkeinoverolain sallimia maksimipoistoja. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa poistot erotetaan eri kululajeista omaksi eräksi, jolloin mahdollistetaan käyttökatteen laskeminen. (Salmi 2012, 148.)

Nettotulokseen vaikuttavina veroina huomioidaan ainoastaan tilikauden verot. Esimerkiksi kiinteistövero on luonteeltaan liiketoiminnan muu kulu ja aikaisemmilta tilikausilta saadut

veronpalautukset tai maksetut lisäverot ovat satunnaisia tuottoja tai kuluja. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos siirretään veroista kohtaan Muut tuloksen oikaisu. (Yritystutkimus 2011, 25.)

Mikäli satunnaisiin eriin on kirjattu sellaisia eriä, jotka kuuluvat selkeästi varsinaiseen liike-toimintaan ja jotka eivät täytä satunnaisten tuottojen ja kulujen tunnusmerkkejä, tulee ne siirtää takaisin liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin. (Yritystutkimus 2011, 26.)

3.2.2 Taseen oikaisu

Taseen tehtävänä on kuvastaa kirjanpitovelvollisen taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä. Taseeseen on kuitenkin tehtävä usein oikaisuja, jotta tilinpäätösanalyysissä saadaan oikea ja vertailukelpoinen kuva yrityksen taloudellisesta asemasta. (Kallunki & Kytönen 2002, 47.)

Aineettomissa hyödykkeissä voi olla aktivoituna vain menoja, joista todennäköisesti kertyy tulevana vuosina niitä vastaava tulo. Esimerkiksi perustamis- ja tutkimusmenojen aktivointi ei ole mahdollista. Aiheettomat aineettomien hyödykkeiden aktivoinnit poistetaan taseen va-roista ja taseen omaa pääomaa pienennetään vastaavalla määrällä. Kehittämismenoiksi lue-taan kehittämistoiminnasta välittömästi aiheutuneet menot ja ne kirjataan poistoina kuluksi pääsääntöisesti enintään viidessä vuodessa. Tuottamattomiksi osoittautuneet kehittämisme-not poistetaan analyysissä kerralla kokonaan pois taseen vastaavista sekä omasta pääomasta. Liikearvo syntyy fuusion tai yrityskaupan yhteydessä silloin, kun kauppahinta ylittää substans-siarvon eli yrityksen nettovarallisuuden. Arvottomaksi osoittautunut liikearvo oikaistaan pois kokonaan taseen vastaavista ja omasta pääomasta. Virallisen taseen aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot ja aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvat ennakkomaksut esite-tään oikaistussa taseessa muissa aineettomissa hyödykkeissä. (Yritystutkimus 2011, 31-33.)

Mikäli yritys on vuokrannut koneita ja laitteita leasingrahoituksella, lisätään jäljellä olevat leasingmaksut taseen vastaavaa puolelle leasingomaisuutena sekä vastattavaa puolelle lea-singvastuina. Leasingvastuut ovat taseen ulkopuolisia vastuuta ja ne tulee ilmoittaa tilinpää-töksen liitetiedoissa. (Niskanen & Niskanen 2003, 75, 77.)

Yritys voi käyttää yhtenä rahoitusmuotona factoringrahoitusta eli myydä myyntisaamisensa ulkopuoliselle. Mikäli yritys käyttää factoringrahoitustaan kirjaamisessa nettokirjaustapaa eli myyntisaamisissa esitetään vain factoringilla kattamaton osa ja käytetty factoringluotto on taseen ulkopuolella, lisätään käytetty factoringluotto myyntisaamisiin ja taseen velkoihin. Jos saamisiin liittyvä luottoriski on siirtynyt rahoittajalle, ei tätä oikaisua tarvitse tehdä. (Niska-nen & Niskanen 2003, 75.)

Kirjanpitoasetuksen mukaan olennaiset siirtosaamiset on eriteltävä liitetiedoissa. Siirtosaamiin sisältyvät osatuloutussaamiset käsitellään käyttöpääoman eränä tunnuslukulaskennassa ja maksuvalmiustarkastelussa. (Yritystutkimus 2011, 39.)

Tilinpäätössiirrot liittyvät yrityksen tuloksenjärjestelyyn. Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista siirretään yhtiöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan. (Yritystutkimus 2011, 42.)

Omaan pääomaan tehtävät oikaisut muodostuvat niistä eristä, joilla on oikaistu virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja suoraan ohi tuloslaskelman. Omaa pääomaa oikaistaan, kun viralliseen taseeseen on aktivoitu esimerkiksi liikearvoa, johon ei liity enää tulon odotuksia tai muita aineettomia hyödykkeitä, jotka eivät täytä niille asetettuja aktivointiedellytyksiä. Oman pääoman oikaisuja voivat aiheuttaa myös epävarmat saamiset, saamiset henkilöyhtiön omistajilta, osakeyhtiölain vastaiset lainasaamiset, aiheettomiksi osoittautuneet arvokorotukset ja käyvän arvon muutokset, pysyvien vastaavien arvon oikaisut ja poisto-oikaisut. (Yritystutkimus 2011, 43.)

Välirahoitusinstrumentit, joiden voidaan katsoa olevan oman pääoman ehtoisia, siirretään oikaistussa taseessa omiin varoihin. Tarkastelu tehdään aina tapauskohtaisesti ja seuraavien edellytysten tulisi täyttyä: vakuudettomuus, muita lainoja heikompi etuoikeus, ei koronmaksuvelvollisuutta eikä määrättyä takaisinmaksuaikaa. (Yritystutkimus 2011, 44.)

Ostovelat ovat pääsääntöisesti lyhytaikaisia, tuotannontekijöiden hankkimisesta aiheutuneita korottomia velkoja. Mikäli ostovelkoihin sisältyy mahdollisesti osamaksuvelkoja, siirretään ne lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 82; Yritystutkimus 2011, 44.)

3.3 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelman avulla tarkastellaan rahoituksen riittävyttä menojen etuoikeusjärjestyksessä. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaisessa vähennyslaskumuotoisessa kassavirtalaskelmassa ovat välisummina toiminta-, rahoitus- ja investointijäämä. Jäämistä käy ilmi, missä vaiheessa yrityksen tulorahoitus on loppunut ja milloin yritys on joutunut käyttämään omaa tai vierasta pääomaa menojensa kattamiseen. Luotettavamman kokonaiskuvan saamiseksi tulisi tarkastella useamman vuoden kassavirtalaskelmia, sillä tällöin muun muassa satunnaiset heilahtelut tasoittuvat. (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 170; Niskanen & Niskanen 2003, 179.)

Yritystutkimus ry:n (2011, 52) ohjeistuksen mukaan kassavirtalaskelma laaditaan oikaistun tuloslaskelman ja virallisen taseen sekä liitetietojen yhdistelmänä. Oikaistun tuloslaskelman

avulla pyritään varmistamaan mahdollisimman vertailukelpoisen ja oikean kuvan saanti yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta kassavirrasta. Koska tilinpäätösanalyysissä tehdyt taseen oikaisut eivät ole kassavirtavaikutteisia, ei oikaistun taseen käyttö ole perusteltua.

Kassavirtalaskelman toimintajäämä kertoo, kuinka paljon yrityksen myyntituloista jää jäljelle, kun liiketoiminnan lyhytvaikutteiset menot on maksettu. Jotta yritystä voidaan pitää kannattavana ja sen maksuvalmiuden olevan kunnossa, tulisi toimintajäämän olla positiivinen. Rahoitusjäämä kertoo, miten yritys on selvinnyt juoksevista maksuistaan tilikauden aikana. Rahoitusjäämän ollessa positiivinen yritys pystyy ainakin osittain rahoittamaan investointinsa tulorahoituksella sekä mahdollisesti lyhentämään myös velkojaan. Yrityksen velkaantuminen kasvaa rahoitusjäämän ollessa jatkuvasti negatiivinen ja pitkään jatkunut negatiivinen rahoitusjäämä voi ennakoita tulevaa konkurssia. Mikäli liiketoiminnasta saadut varat ovat riittäneet aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä sijoitusomaisuuteen tehtyihin investointeihin, on investointijäämä positiivinen. Investointijäämän jälkeisestä vieraan ja oman pääoman sekä rahavarojen muutoksesta nähdään, miten mahdollinen vaje on katettu tai miten positiivinen jäämä on käytetty. (Yritystutkimus 2011, 58.)

3.4 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukujen tarkoitus on tiivistää tilinpäätöksestä saatavaa tietoa yhteen lukuun ja niillä mitataan yrityksen taloudellista suorituskykyä. Tunnuslukujen valinnassa on tärkeää se, että tunnusluku on validi eli että tunnusluku mittaa juuri oikeaa asiaa. Tunnusluvun on myös oltava luotettava, jolloin se ei saa olla riippuvainen esimerkiksi mittajaasta. Käyttäjän tulee myös ymmärtää tunnusluvun laskukaava eli mitä ja miten jotakin asiaa mitataan. (Salmi 2012, 140-141.)

Tilinpäätöksen perusteella laskettavat tunnusluvut jaetaan pääsääntöisesti kolmeen ryhmään: kannattavuuden (profitability), vakavaraisuuden (solvency) ja maksuvalmiuden (liquidity) tunnuslukuihin. Tunnuslukuja lasketaan myös kassavirtalaskelman pohjalta ja tällöin tarkastelun kohteena on yrityksen likviditeetin ja tulorahoituksen riittävyyden arviointi. Osakekohtaiset tunnusluvut kiinnostavat lähinnä sijoittajia. Tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään pääsääntöisesti suhdelukumuotoisina, jolloin yhtä tilinpäätöksen erää suhteutetaan johonkin toiseen tilinpäätöksen erään, kuten esimerkiksi liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Tunnuslukujen suhdelukumuotoisuus mahdollistaa vertailtavuuden eri vuosien ja eri yritysten välillä. Joillekin tunnusluville on olemassa Yritystutkimusneuvottelukunnan laskemia niin sanottuja normiarvoja. Nämä eivät kuitenkaan huomioi eri toimialoilla toimivien yritysten erilaisia tuotantotekijöiden välisiä suhteita, joten niitä ei pitäisi käyttää ainoana vertailukohtina. Vertailun avulla voidaan analysoida yrityksen johdon ja sen strategian onnistumista sekä yrityksen

mahdollisia vahvuuksia ja heikkouksia. (Niskanen & Niskanen 2003, 110-112, 147, 186; Salmi 2012, 257-258; Seppänen 2011, 63-64.)

Tässä työssä keskitytään perinteisiin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. Lisäksi mukaan on otettu kaksi liiketoiminnan laajuutta ja/tai tehokkuutta mittaavaa tunnuslukua.

3.4.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattava yritystoiminta merkitsee sitä, että yrityksen liikevaihto on suurempi kuin sen vastaavan ajanjakson kulut ovat. Tilinpäätöstä analysoitaessa ja hyödynnettäessä todetaan usein, että yritys on kannattava, mikäli käytetty kannattavuuden tunnusluku on asetetulla tasolla. Kannattavuutta voidaan mitata joko absoluuttisesti tai suhteellisesti. Absoluuttista kannattavuutta mitataan liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena eli voittona. Suhteellisessa kannattavuudessa voittoa verrataan yritykseen sijoitettuun pääomaan. (Vilkkumaa 2010, 44; Yritystutkimus 2011, 60.)

Käyttökateprosentti

Käyttökateprosentti kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä suhteesta liiketoiminnan tuottoihin. Virallisessa tuloslaskelman kaavassa ei ole käyttökateerikseen, mutta se saadaan lisäämällä liiketulokseen sitä ennen tuloslaskelmassa olevat poistot ja arvonalennukset. Tunnuslukuanalyysissä käytetään kuitenkin oikaistun tuloslaskelman mukaisia lukuja. Käyttökatteesta käytetään myös lyhennettä EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization). (Yritystutkimus 2011, 60.)

Käyttökate = Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kaava 1: Käyttökateprosentti (Lindfors & Syvänperä 2010, 103).

Käyttökateprosenttia on mielekkäintä verrata vain saman toimialan yritysten kesken. Käyttökateprosentille ei löydy yleispätevää tavoitearvoa. Useissa tapauksissa eri toimialojen käyttökateprosentit asettuvat seuraavien ohjearvojen väliin (Yritystutkimus 2011, 61.):

teollisuus	5-20 %
kauppa	2-10 %
palvelu	5-15 %

Liiketulosprosentti

Liiketulos eli EBIT (Earnings Before Interest and Taxes) on oikaistun tuloslaskelman välitulos, joka saadaan, kun virallisen tuloslaskelman osoittamaan liikevoittoon/-tappioon tehdään tarvittavat oikaisut. Liiketulos kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. (Balance Consulting 2014.)

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kaava 2: Liiketulosprosentti (Yritystutkimus 2011, 61).

Liiketulosprosentti soveltuu sekä yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen, toimialan sisäiseen vertailuun kuin eri toimialojen väliseen vertailuun. Tunnusluvun vertailuun voidaan käyttää seuraavia ohjearvoja (Asiakastieto 2014.):

yli	10 %	hyvä
5 -	10 %	tyydyttävä
alle	5 %	heikko

Oman pääoman tuotto-%

Yrityksen kannattavuutta mitataan myös oman pääoman sijoittajan näkökulmasta. Tällöin yrityksen tilikauden tuotto suhteutetaan oman pääoman määrään. Oman pääoman tuottoasteesta käytetään myös lyhennettä ROE (Return on Equity). (Kallunki & Kytönen 2002, 77; Seppänen 2011, 66.)

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos (12 kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Kaava 3: Oman pääoman tuotto-% (Salmi 2012, 182).

Tunnusluvun tase-erät lasketaan kauden alun ja lopun keskiarvoina. Nettotulos muunnetaan tarvittaessa vastaamaan kahtatoista kuukautta. Tunnusluku kertoo, kuinka kannattavasti ja tehokkaasti yritysjohto on toiminut sekä operatiivisessa että investointitoiminnoissa. Lisäksi tunnuslukuun vaikuttaa se, kuinka tehokkaasti yritysjohto on käyttänyt velkaa eli niin sanottua velkavipua saadakseen omistajien investoinneille tuottoa. Velkavivun avulla pyritään kas-

vattamaan yrityksen tulosta, sillä vieraan pääoman kustannukset ovat pääsääntöisesti alhaisemmat kuin oman pääoman kustannukset. (Seppänen 2011, 72-73; Yritystutkimus 2011, 65.)

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% eli ROI (Return on Investments) on yleisen kannattavuuden tunnusluku ja se kertoo, kuinka kannattavasti ja tehokkaasti yritys on käyttänyt tekemiään investointeja tuloksen aikaansaamiseksi. (Seppänen 2011, 72.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Kaava 4: Sijoitetun pääoman tuotto-% (Balance Consulting 2014).

Sijoitetun pääoman määrä lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Mikäli tilikauden oikaistu oma pääoma on negatiivinen, on sijoitettu pääoma kuitenkin vähintään sijoitetun vieraan pääoman suuruinen. (Balance Consulting 2014.)

Sijoitettu pääoma = Oikaistu oma pääoma + sijoitettu korollinen vieras pääoma

Sijoitettu korollinen vieras pääoma lasketaan seuraavasti (Yritystutkimus 2011, 64.):

- + Pääomalainat
- + Lainat rahoituslaitoksilta
- + Eläkelainat
- + Sisäiset velat (pitkäaikainen)
- + Muut pitkäaikaiset velat
- + Korolliset lyhytaikaiset velat
- + Muut sisäiset korolliset lyhytaikaiset velat
- = **Sijoitettu korollinen vieras pääoma**

Sijoitettuna pääomana pidetään myös ns. 0-korkoisia pitkäaikaisia lainoja. Mikäli yrityksen tilikausi ei ole kahdentoista kuukauden pituinen, muunnetaan tuotto-% vastaamaan kahtatoista kuukautta jakamalla tunnusluvun osoittaja todellisilla kuukausien määrällä ja kertomalla se kahdellatoista. Sijoitetun pääoman tuotto-%:lle ei ole ohjearvoa, mutta sitä voidaan pitää välttävänä, kun se on vähintään yrityksen korollisesta vieraasta pääomasta maksaman keskimääräisen rahoituskuluprosentin suuruinen. (Yritystutkimus 2011, 65.)

Kokonaispääoman tuotto-%

Koko pääoman tuotto-% eli ROA (Return on Assets) ilmoittaa, miten tehokkaasti ja kannattavasti yrityksen johto on toiminut. Tunnusluvun arvo on sitä korkeampi, mitä parempi on yrityksen tulos ja/tai mitä alhaisempi on pääomien määrä. (Seppänen 2011, 73.)

Kokonaispääoman tuotto-%	= $\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoitustulos} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella} = \text{kokonaispääöma}} * 100$
-----------------------------	---

Kaava 5: Kokonaispääoman tuotto-% (Balance Consulting 2014).

Yritystutkimus ry:n (2011, 63) mukaan oikaistu oma ja vieras pääöma sekä näiden avulla oikaistun taseen loppusumma lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

- + Taseen oma pääöma
- + Poistoero (vähennettynä laskennallisella verovelalla)
- + Vapaaehtoiset varaukset (vähennettynä laskennallisella verovelalla)
- Oman pääöman oikaisut
- = Oikaistu oma pääöma

- + Pitkäaikainen vieras pääöma
- + Laskennallinen verovelka
- + Pakolliset varaukset
- + Leasingvastuut
- + Lyhytaikainen vieras pääöma
- = Oikaistu vieras pääöma

- + Oikaistu oma pääöma
- + Oikaistu vieras pääöma
- = **Oikaistun taseen loppusumma**

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Kokonaispääöman tuoton ohjearvot ovat seuraavanlaiset (Balance Consulting 2014.):

yli	10 %	hyvä
5 -	10 %	tydyttävä
alle	5 %	heikko

3.4.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yleensä yrityksen omien pääomien suhdetta koko käytössä olevaan pääomaan. Mikäli yrityksellä on käytettävissään riittävästi oman pääoman ehtoista pääomaa, on sillä paremmat edellytykset selvittää huonommista ajoista. Lisäksi vakavarainen yritys pystyy paremmin tekemään itsenäisiä päätöksiä, koska silloin vieraan pääoman rahoittajien asettamien lainaehtojen muodossa olevien vaatimusten painoarvo on pienempi. (Vilkkumaa 2010, 50.)

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste on yksi useimmiten käytetyistä vakavaraisuuden tunnusluvuista. Se kertoo vakavaraisuuden lisäksi yrityksen tappionsietokyvystä sekä yrityksen kyvystä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. (Vilkkumaa 2010, 50; Yritystutkimus ry 2011, 66.)

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakot}} * 100$$

Kaava 6: Omavaraisuusaste, % (Yritystutkimus 2011, 66).

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yrityksen pääomasta on omaa pääomaa. Koska omavaraisuusaste on toimialasta riippumaton, voidaan sitä käyttää eri yritysten ja eri toimialojen välisessä vertailussa. (Vilkkumaa 2010, 50.)

Yritystutkimus ry:n (2011, 67) mukaan tavoitearvoina voidaan pitää seuraavanlaisia ohjearvoja:

yli	40 %	hyvä
20 -	40 %	tydyttävä
alle	20 %	heikko

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo yrityksen vieraan pääoman suhteen yrityksen liikevaihtoon. Tunnusluvun avulla nähdään, kuinka paljon yrityksen tarkasteluajanjakson liikevaihdosta menee velkojen maksuun, mikäli tämä osuus käytettäisiin vain tähän tarkoitukseen. (Vilkkumaa 2010, 51.)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat - saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} * 100$$

Kaava 7: Suhteellinen velkaantuneisuus (Yritystutkimus 2011, 67).

Suhteellinen velkaantuneisuus voidaan laskea melko luotettavasti myös oikaisemattomista tilinpäätöstiedoista. Yleisenä ohjeena voidaan pitää, että mitä korkeampi tunnusluvun arvo on, sitä heikompi se on. Tunnusluku on toimialasidonnainen, mutta Asiakastiedon (2014) mukaan ohjearvoina voidaan pitää seuraavanlaisia:

alle	40 %	hyvä
40 -	80 %	tydyttävä
yli	80 %	heikko

Net gearing eli nettovelkaantumisaste

Net gearing kertoo, kuinka paljon yhtiön omaa pääomaa euroa kohden yrityksellä on velkaa. Tunnusluvussa suhteutetaan yrityksen nettovelat omaan pääomaan. (Ikäheimo ym. 2011, 72.)

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Kaava 8: Net gearing (Yritystutkimus 2011, 68).

Yritystutkimus ry:n (2011, 68) mukaan korollinen vieras pääoma lasketaan seuraavasti:

- + Pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoita
- + Korolliset lyhytaikaiset velat
- + Muut sisäiset korolliset velat
- = **Korollinen vieras pääoma**

Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1, voidaan sitä pitää hyvänä. Tunnusluku on heikko, mikäli miinusmerkkisyys johtuu negatiivisesta omasta pääomasta. Korkea tunnusluvun arvo kertoo myös yrityksen korkeasta rahoitusriskistä, sillä tällöin yrityksellä on velkarahoitusta enemmän suhteessa sen omaan pääomaan. (Balance Consulting 2014; Seppänen 2011, 84.)

3.4.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä suorittaa maksunsa ajallaan. Maksuvalmiuden tunnusluvut kuvastavat näin ollen yrityksen sen hetkistä rahoitustilannetta. Kun tarkastellaan useita ajanjaksoja peräkkäin, saadaan kattavampi kuva yrityksen maksuvalmiudesta ja sen kehittymisestä pidemmällä aikajänteellä. (Vilkkumaa 2010, 48; Yritystutkimus 2011, 71.)

Quick ratio

Quick ratio kuvaa yrityksen maksuvalmiutta lyhyellä aikavälillä eli miten yrityksen likvidit eli nopeasti rahaksi muutettavat varat riittävät lyhytaikaisten velkojen maksamiseen. (Vilkkumaa 2010, 49.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kaava 9: Quick ratio (Yritystutkimus 2011, 71).

Quick ration tavoitetasoina pidetään seuraavia ohjearvoja (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 168.):

yli	1	hyvä
0,5 -	1	tydyttävä
alle	0,5	heikko

Current ratio

Current ratiossa huomioidaan myös lähimmän vuoden aikana realisoitavissa oleva vaihto-omaisuus eli varastossa olevat tavarat, tarvikkeet, aineet ym. eli ajatuksena on, että yritys voi tarvittaessa myydä vaihto-omaisuutensa ja käyttää niistä saamansa varat lyhytaikaisten velkojen maksuun. (Vilkkumaa 2010, 50.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kaava 10: Current ratio (Yritystutkimus 2011, 72).

Current ration tavoitetasoina pidetään seuraavia ohjearvoja (Kykkänen & Leppiniemi 2009, 168):

yli	2	hyvä
1 -	2	tydyttävä
alle	1	heikko

Myyntisaamisten kiertoaika, pv

Myyntisaamisten kiertoaika kertoo, kuinka monen päivän kuluessa myyntitulot kertyvät keskimäärin kassaan.

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika, pv} = \frac{365 * (\text{Myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{Liikevaihto (12 kk)}}$$

Kaava 11: Myyntisaamisten kiertoaika, pv (Balance Consulting 2014).

Myyntisaamisissa on mukana myös sellaisia eriä, jotka eivät kuulu liikevaihtoon. Näitä ovat muun muassa arvonlisävero, valmistevero, kuljetukset ja omaisuuden myyntitulot. Mahdolliset osatuloutukset lyhentävät myyntisaamisten kiertoaajan tunnuslukua. (Yritystutkimus 2011, 69.)

Ostovelkojen kiertoaika, pv

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monen päivän kuluessa yritys keskimäärin maksaa ostolaskunsa. Mikäli ostovelkoihin sisältyy investointeihin liittyviä ostovelkoja, kasvattavat ne kiertoaikaa. (Balance Consulting 2014.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika, pv} = \frac{365 * (\text{Ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut (12 kk)}}$$

Kaava 12: Ostovelkojen kiertoaika, pv (Yritystutkimus 2011, 70).

Tunnuslukua verrataan ostolaskujen maksuehtojen mukaiseen normaaliin maksuaikaan. Mikäli yrityksen maksuvalmius on hyvällä tasolla, pystyy se hyödyntämään edulliset maksuehdot. Normaalista pidempi ostovelkojen kiertoaika on usein merkki yrityksen maksuvalmiusongelmista. (Kallunki & Kytönen 2002, 90.)

Nettokäyttöpääomaprosentti

Nettokäyttöpääomaprosentti kertoo yrityksen maksuvalmiuden lisäksi toiminnallisesta tehokkuudesta ja sen kehittymisestä. Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus lyhytaikaisesti toiminnassa mukana olevasta omaisuudesta on rahoitettu joko pitkäaikaisella vieraalla pääomalla tai omalla pääomalla. (Vilkkumaa 2010, 55.)

$$\text{Nettokäyttö-} \\ \text{pääoma-\%} = \frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} * 100$$

Kaava 13: Nettokäyttöpääomaprosentti (Balance Consulting 2014).

Yritystutkimus ry:n (2011, 70) mukaan nettokäyttöpääoma lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} &+ \text{Vaihto-omaisuus} \\ &+ \text{Rahoitusomaisuus} \\ &- \text{Lyhytaikainen vieras pääoma} \\ &= \text{Nettokäyttöpääoma} \end{aligned}$$

3.4.4 Muut tunnusluvut

Edellä mainittujen osa-alueiden lisäksi tutkimukseen on valittu lisäksi kaksi muuta tunnuslukuja. Valitut tunnusluvut kuvaavat yrityksen liiketoiminnan laajuutta ja tehokkuutta sekä niiden kehittymistä.

Liikevaihdon muutosprosentti

Liikevaihdon muutosprosentti kuvaa yritystoiminnan kasvua tai supistumista. Kun tunnusluvun arvoa verrataan muiden tarkastelujaksolle kuuluvien vuosien muutosprosentteihin, nähdään liiketoiminnan vaihtelu pidemmällä aikavälillä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000, 166-167; Yritystutkimus 2011, 75.)

$$\text{Liikevaihdon} \\ \text{muutos, \%} = \frac{\text{Liikevaihdon muutos (12 kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella (12 kk)}} * 100$$

Kaava 14: Liikevaihdon muutosprosentti (Yritystutkimus 2011, 75).

Liikevaihto/Henkilö

Yrityksen henkilöstön tehokkuutta voidaan arvioida Liikevaihto/Henkilö - tunnusluvulla. Tunnusluvun vertailtavuutta vaikeuttaa se, että keskimääräiset henkilöstöluvut eivät ole aina yhteismitallisia sekä se, että osa yrityksistä ostaa käyttämiään työpanoksia ulkopuolisina palveluina. (Balance Consulting 2014.)

Liikevaihto/ Henkilö	=	$\frac{\text{Liikevaihto (12 kk)}}{\text{Henkilöstö keskimäärin}}$
-------------------------	---	--

Kaava 15: Liikevaihto/Henkilö (Balance Consulting 2014).

3.5 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoisessa tilinpäätöksessä tuloslaskelman erät suhteutetaan liikevaihtoon ja taseen erät taseen loppusummaan. Analyysin avulla voidaan arvioida esimerkiksi eri kustannuserien kehitystä suhteessa liikevaihtoon. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla voidaan myös vertailla eri yritysten kustannus- ja taserakenteita. (Niskanen & Niskanen 2003, 87.)

3.6 Trendianalyysi

Trendianalyysin avulla tarkastellaan yrityksen ajallista kehitystä ja analyysissä käytetään oikaistua tuloslaskelmaa sekä oikaistua tasetta. Trendianalyysiä varten tarkasteluajanjakson tilinpäätökset muutetaan prosenttilukumuotoon. Tilinpäätöksen jokaisen erän varhaisimman vuoden arvoksi asetetaan sata prosenttia ja myöhempiä vuosina toteutuvia muutoksia verrataan tähän perusvuoden arvoon. Mikäli perusvuoden lähtöarvo on nolla tai negatiivinen, ei lasketulla prosentilla ole merkitystä ja tällöin analyysissä ilmoitetaan prosenttiarvon sijasta N/M. Trendianalyysi soveltuu parhaiten yhden yrityksen peräkkäisten vuosien tilinpäätösten vertailuun. (Houghton Mifflin Harcourt 2014; Niskanen & Niskanen 2003, 96, 102.)

4 Case-yrityksen esittely

Opinnäytetyön tutkimuskohteena on pääkaupunkiseudulla toimiva kuljetusalan yritys, jota kutsutaan myöhemmin opinnäytetyössä Case-yritykseksi. Yhtiö on osakeyhtiö ja se on perustettu vuonna 2001. Ennen tätä yrittäjä työskenteli yksityisenä elinkeinonharjoittajana kuljetusalalla jo vuodesta 1995 alkaen ja sitä ennen työntekijänä kuljetusalan yrityksessä. Yhtiö työllisti vuoden 2013 lopussa 7 henkilöä ja sen tilikausi on 1.6.-31.5. (XXXX 2014.)

Vuoteen 2009 asti merkittävä osa yhtiön liikevaihdosta koostui yhden asiakkaan toimeksiantoista. Asiakkaan siirtäessä vuoden 2010 alusta kuljetuksia enemmän muille kuljetusalan yrityksille yhtiön liikevaihto ja kannattavuus lähtivät laskuun. Yhtiö on saanut laajennettua asiakaskuntaansa hiljalleen ja siten samalla pienennettyä asiakkaisiinsa kohdistuvia riskejään. Asiakaskunnan laajentumisen myötä myös liikevaihto ja kannattavuus ovat lähteneet varovaiseen nousuun. Yhtiön kuljetuskalustoon kuuluu kuorma-autoja, kontteja sekä pakettiautoja. (XXXX 2014.)

5 Yleiskatsaus kuljetusalaan

Vuonna 2011 kaikista Suomessa kuljetettavista tavaroista yli 90 % kuljetettiin maanteitse. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n mukaan suurin osa Suomen autoliikennealan yrityksistä on pieniä ja noin 50 % yrityksistä työllistää 1-9 työntekijää. Maanteiden tavaraliikenteen yrittäjien ja kuljetusyritysten sekä logistisia palveluja tarjoavien yritysten edunvalvontajärjestö Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry (2014) uskoo, että kuljetusala tulee työllistämään ihmisiä tulevaisuudessakin, sillä vaikka varastoinnissa pystytään hyödyntämään automaatiota, tullaan kuorma- ja purkutilanteissa sekä kuljettamisessa tarvitsemaan ihmistä. (Autoliikenteen Työnantajaliitto ry 2014.)

Vaikka kuljetusala on kärsinyt Suomen talouden viime vuosien heikosta talouden tilanteesta, suhtautuvat alan yrittäjät tulevaisuuteen optimistisesti. Kuljetusalan yrityksiä on viime vuosina rasittanut etenkin yleinen kustannustason nousu. Vuodesta 2005 lähtien kuljetusalan kustannukset ovat nousseet 2-4 -kertaisesti kuluttajahintoihin verrattuna. Yritysten heikentyneet kannattavuudet ovat näkyneet lähinnä investointien vähentymisenä. Kuljetusalalle on tyypillistä, että asiakasyritykset hyödyntävät ylivertaista neuvotteluasemaansa ja ne onnistuvat usein kilpailuttamaan hinnat jopa kannattavuusrajojen alle. (Autoliikenteen Työnantajaliitto ry 2012; Backlund 2013.)

Kuljetusalan tulevaisuuden haasteita talouden suhdanteiden lisäksi tuo mukanaan lisääntyvä sääntely. Esimerkiksi kabotaasilla tavoitellaan liikenteen päästöjen vähenemistä tyhjänä ajon ja liikenneuhkien vähentämisen kautta. Kabotaasilla tarkoitetaan kuljetusta, jonka ulkomaille rekisteröity ajoneuvo suorittaa kotimaassa. Syyskuussa 2014 voimaan tulevien kiristyneiden ammattipätevyysvaatimusten mukaan myös pitkään kuljettajana toimineella tulee olla suoritettuna viiden päivän ammattipätevyyskoulutus. Pätevyysvaatimus saattaa tulevaisuudessa hankaloittaa sijaisten saamista, sillä jatkossa ei pelkkä kuorma-auton ajokortti riitä toimimaan ammattimaisena kuljettajana. Samanaikaisesti asiakkaiden vaatimukset lisääntyvät ja kuljetuskaluston tulee olla ympäristöystävällisempiä. Ulkomainen kilpailu, kuljetusalan har-

maa talous sekä alan puutteellinen valvonta aiheuttavat kilpailutilanteen vääristymistä. (Autoliikenteen Työnantajaliitto ry 2012; Backlund 2013.)

6 Case-yrityksen tilinpäätösanalyysi

Case-yrityksen tilinpäätösanalyysissä keskitytään analysoimaan vuosien 2009-2013 virallisia tilinpäätöksiä. Tunnuslukuanalyysissä käsitellään yleisimpiä kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja toiminnan tehokkuuden tunnuslukuja. Case-yrityksen tunnuslukuja verrataan Finnvera Oyj:n laatiman toimialatilaston, TOL 49410 Tieliikenteen tavarankuljetus, mediaanilukuihin vuosilta 2009-2012. Tutkimusta tehtäessä vuoden 2013 osalta toimialan tunnusluvut eivät ole vielä käytettävissä. Lisäksi yrityksen taloudellista kehitystä tarkastellaan vuosien 2009-2013 tilinpäätösten perusteella laadittujen prosenttilukumuotoisten tilinpäätösten sekä trendianalyysin avulla.

Etenkin pienen kirjanpitovelvollisen tilinpäätöstä laadittaessa korostuvat kirjanpidon ja verotuksen sidonnaisuudet, sillä pienissä yrityksissä tilinpäätöksen tärkein käyttötarkoitus on usein veroasioiden hoito. Oikaisemalla Case-yrityksen liitteessä 1 olevaa virallista tuloslaskelmaa ja liitteessä 2 olevaa tasetta pyritään saamaan Case-yrityksen eri tilikaudet sekä eri yritysten tilinpäätökset vertailukelpoiseksi keskenään. Pienen yrityksen tilinpäätösoikaisuilla järjestellään lähinnä tilinpäätöksen eriä uudelleen. Esimerkiksi yrityksen varsinaisen liiketoiminnan kannattavuuden tarkastelun kannalta on tärkeää, että säännöllisen liiketoiminnan tuotot tai kulut eivät sisällä tilikauden aikaisia kertaluonteisia eriä.

6.1 Tuloslaskelman ja taseen oikaiseminen

Case-yrityksen oikaistu tuloslaskelma liitteessä 3 alkaa liikevaihdosta, joka on sama kuin virallisen tuloslaskelman liikevaihto. Virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muut tuotot sisältävät käyttömaisuuden myyntivoittoa sekä muita varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomia tuottoja. Oikaistussa tuloslaskelmassa nämä siirretään satunnaisiin tuottoihin.

Virallisen tuloslaskelman esityskaavaa on muutettu 1.6.2010 alkaneella tilikaudella siten, että aine- ja tarvikeostot esitetään omiana eränään materiaalit ja palvelut -ryhmässä. Oikaistussa tuloslaskelmassa tilikausien 6/2008-5/2009 ja 6/2009-5/2010 aine- ja tarvikeostot siirretään pois muista liiketoiminnan kuluista aine- ja tarvikeostoihin.

Case-yritys on ostanut ulkopuoliselta palveluntarjoajalta apumies- ja kuljetuspalveluita 5/2009 ja 5/2010 päättyneiden tilikausien aikana. Nämä kustannukset sisältyvät virallisen tuloslaskelman muihin liiketoiminnan kuluihin ja oikaistussa tuloslaskelmassa ne siirretään ulkopuolisiin palveluihin.

Henkilöstökulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Oikaistun tuloslaskelman henkilöstökulut sisältävät palkat, muut henkilösivukulut sekä eläkekulut.

Omistajayrittäjä on työskennellyt Case-yrityksessä täysipainoisesti koko tarkasteluajanjakson ajan, mutta hänen yrityksestä nostamansa palkka on ollut joka vuosi Yritystutkimusneuvottelukunnan suosituksia pienempi. Omistajayrittäjän palkka on muodostunut rahapalkasta sekä luontaiseduista. Oikaistuun tuloslaskelmaan tehdään kaikille vuosille laskennalliset palkkakorjaukset, jotta palkat vastaavat Yritysneuvottelukunnan suosituksia.

Liiketoiminnan muista kuluista oikaistaan tilikausien 6/2008-5/2009 ja 6/2009-5/2010 osalta aikaisemmin mainitut aine- ja tarvikeostot materiaalit ja palvelut -erään. Muiden tilikausien osalta liiketoiminnan muut kulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta.

Kun liikevaihdosta vähennetään kaikki edellä mainitut menoerät, saadaan yrityksen käyttökatte. Kun käyttökatteesta vähennetään suoraan virallisesta tuloslaskelmasta saadut suunnitelman mukaiset poistot, saadaan selville yrityksen liiketulos. Korko- sekä muut rahoitustuotot ja -kulut saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Välittömissä veroissa on kyseiselle tilikaudelle kuuluvat verot. Edellä mainittujen erien jälkeen saadaan selville yrityksen nettotulos.

Satunnaisiin tuottoihin siirretään muista liiketoiminnan tuotoista käyttöomaisuuden myyntivoitot sekä muut kertaluonteiset, varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tuotot. Satunnaisien tuottojen jälkeen saadaan yrityksen kokonaistulos.

Poistoeron muutos saadaan suoraan virallisesta tuloslaskelmasta. Kun yrityksen kokonaistulokseen lisätään poistoeron muutos ja laskennallinen palkkakoikaisu, saadaan tilikauden tulos. Oikaistun tuloslaskelman mukaisen tilikauden tuloksen tulee olla sama kuin virallisessa tuloslaskelmassa.

Case-yrityksen liitteessä 4 olevan oikaistun taseen vastaavaa puolelle ei kohdistu oikaisuja, joten oikaistun taseen vastaavaa puoli on samanlainen kuin virallisen taseen vastaava puoli. Pysyvissä vastaavissa yrityksellä on koneet ja kalusto aineellisina hyödykkeinä. Yrityksellä ei ole leasingomaisuutta. Vaihtuvat vastaavat sisältävät lyhytaikaisia myyntisaamisia ja muita saamisia sekä rahat ja rahoitusarvopaperit.

Oikaistun taseen vastattavaa puolen oman pääoman eristä osakepääoma, kertyneet voittovarat ja tilikauden tulos saadaan suoraan virallisesta taseesta. Oman pääoman eränä esitettävästä poistoerosta vähennetään kyseisen tilikauden yhteisöverokannan mukainen laskennalli-

nen verovelka. Yhteisöverokanta on vuosien 2009-2011 osalta ollut 26 prosenttia. Muita oman pääoman oikaisuja ei ole.

Pitkäaikainen vieras pääoma saadaan suoraan virallisesta taseesta ja tämä erä sisältää yrityksen pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta. Laskennalliseen verovelkaan oikaistaan poistoeroihin kohdistuva laskennallinen verovelka. Yrityksellä ei ole leasingvastuita. Yrityksen lyhytaikainen vieras pääoma saadaan suoraan virallisesta taseesta. Lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa on pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden aikana maksettavat lyhennysosuudet, ostovelkoja sekä muita korottomia lyhytaikaisia velkoja, kuten esimerkiksi siirtovelkoja.

6.2 Yrityksen tunnuslukuanalyysi

Case-yrityksen tunnuslukuanalyysia varten lasketaan tunnusluvut vuosien 2009-2013 oikaistujen tilinpäätöstietojen perusteella. Yrityksen tunnuslukuja verrataan vuosien 2009-2012 toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin. Toimialakohtaisia tietoja vuoden 2013 osalta ei ole tutkimuksen tekoheikällä saatavilla. Case-yrityksen tunnuslukujen laskenta on esitetty liitteessä 5 ja toimialan tunnusluvut ovat liitteessä 6.

Tunnusluvuiksi on valittu Case-yrityksen kannalta tärkeimmät kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja liiketoiminnan tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut. Tunnusluvut lasketaan useammalle vuodelle, jolloin yrityksen taloudellisen tilan ja toimintojen kehittymistä on mahdollista seurata pidemmällä aikavälillä.

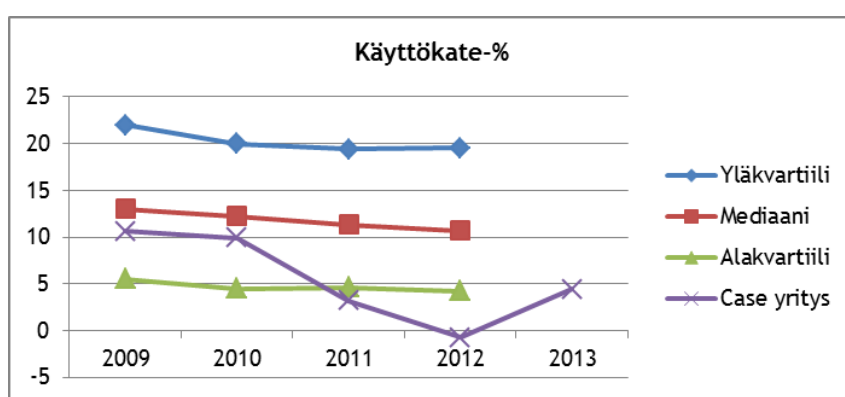
6.2.1 Kannattavuus

Case-yrityksen kannattavuutta lähdetään tarkastelemaan käyttökateprosentin, liiketulosprosentin, oman pääoman tuottoprosentin, sijoitetun pääoman tuottoprosentin ja kokonaispääoman tuottoprosentin kautta. Kuljetusalan huono kannattavuustilanne heijastuu myös Case-yrityksen käyttökateprosenttiin. Toimialan käyttökateprosentin mediaani on laskenut tarkasteluajanjaksolla vuoden 2009 13 prosentista 2,3 prosenttiyksikköä ollen vuonna 2012 10,7 prosenttia. Case-yrityksen kannattavuus on ollut alle toimialan mediaanin myös liiketulosprosentilla mitattuna. Kannattavuus on lähtenyt heikkenemään jyrkemmin vuonna 2010. Toukokuussa 2011 päättyneen tilikauden aikana käyttökate on pudonnut 6,7 prosenttiyksikköä ja lasku on jatkunut vielä seuraavan tilikauden aikana. Käyttökateprosentti on alhaisimmillaan vuoden 2012 tilinpäätöksessä -0,8 prosenttia. Liiketulosprosentin lasku on ollut vieläkin voimakkaampaa. Vuonna 2011 päättyneen tilikauden aikana liiketulosprosentti on laskenut 8,8 prosenttiyksikön verran ja seuraavan tilikauden aikana liiketulosprosentti on saavuttanut tarkastelujakson alhaisimman arvonsa eli -10,9 prosenttia. Tarkastelujakson päättyessä Case-yrityksen liiketulosprosentti on vielä negatiivinen ollen -4,5 prosenttia, mutta käyttökateprosentti on jo

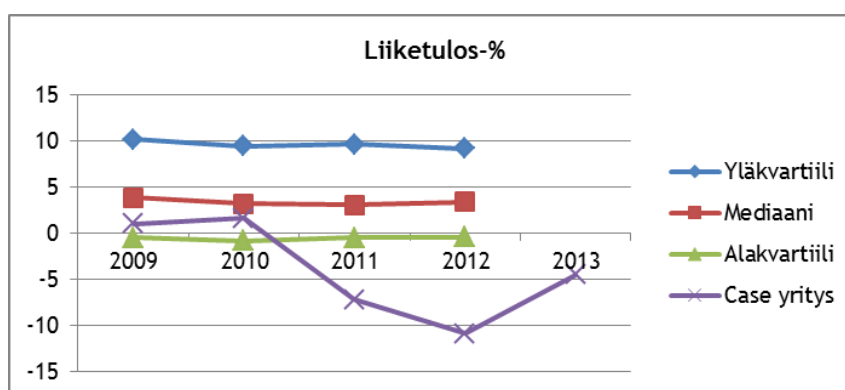
lähtenyt lupaavaan nousuun ollen 4,4 prosenttia. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan palvelualojen käyttökateprosentti asettuu usein 5-15 prosentin välille.

Taulukko 1: Case-yrityksen kannattavuuden tunnusluvut 2009-2013

Kannattavuuden tunnusluvut	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Käyttökate-%	10,6 %	9,9 %	3,2 %	-0,8 %	4,4 %
Liiketulos-%	1,1 %	1,6 %	-7,2 %	-10,9 %	-4,5 %
Oman pääoman tuotto-%	-0,4 %	0,1 %	-17,2 %	-37,5 %	-23,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-4,6 %	-4,3 %	-17,5 %	-30,9 %	-16,1 %
Kokonaispääoman tuotto-%	-2,7 %	-2,8 %	-11,5 %	-19,7 %	-10,6 %

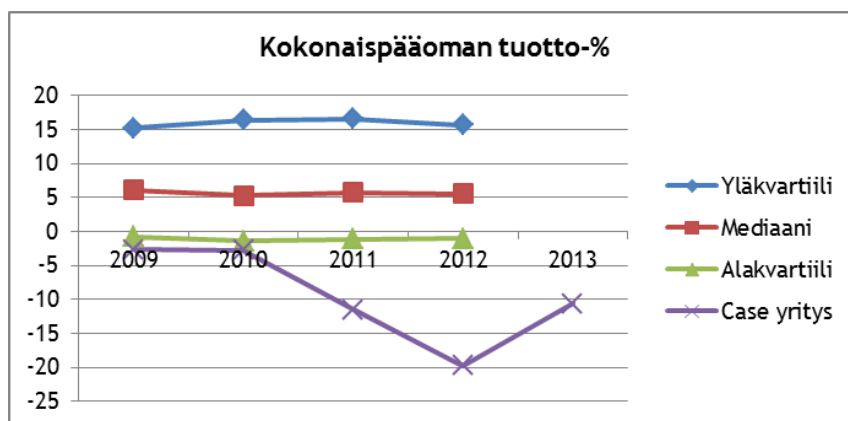
Kuvio 1: Case-yrityksen ja toimialan käyttökateprosentti

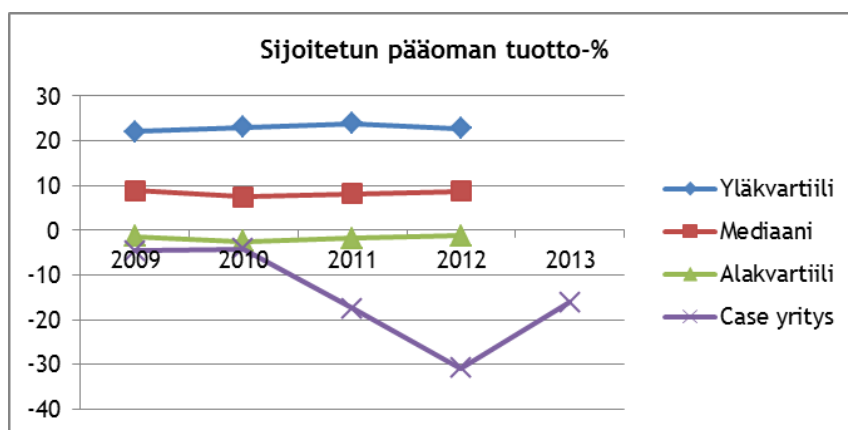
Kuvio 2: Case-yrityksen ja toimialan liiketulosprosentti

Case-yrityksen oman pääoman, kokonaispääoman ja sijoitetun pääoman tuotot ovat olleet koko tarkastelujakson varsin heikkoja ja alle toimialan alakvartiilien. Tunnuslukujen arvot johtuvat tilikausien heikoista nettotuloksista. Vaikka Case-yrityksen käyttökate tarkastelujaksolla on yhtä tilikautta lukuun ottamatta ollut positiivinen, on nettotulos poistojen, rahoitus-

kulujen ja verojen jälkeen tappiollinen tai lähes nolla. Toimialan kokonaispääoman tuotto-% sentin mediaani on ollut tarkastelujaksolla melko tasaisesti 5,3 prosenttia ja 6,1 prosenttia välillä ja sijoitetun pääoman tuotto-% on ollut 7,4 prosenttia ja 8,8 prosenttia välillä.

Kuvio 3: Case-yrityksen ja toimialan kokonaispääoman tuotto-%

Kuvio 4: Case-yrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto-%

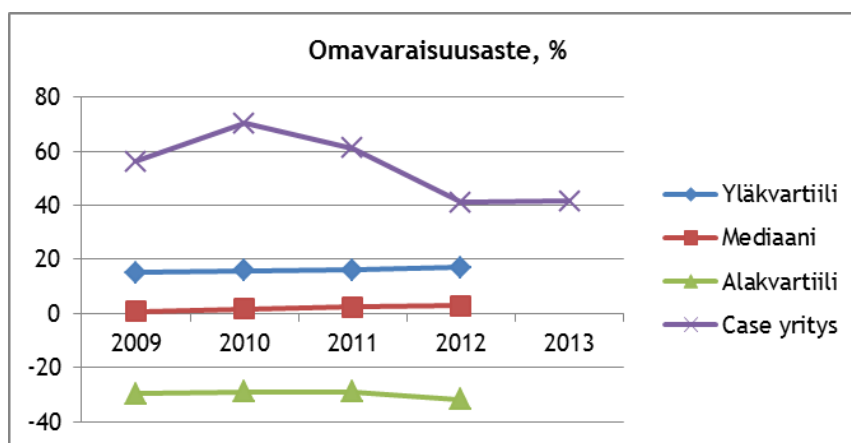
6.2.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella kuvataan yrityksen pääoman rakennetta eli oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta. Case-yrityksen osalta on laskettu yleisimmät vakavaraisuuden tunnusluvut eli omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantumisaste sekä net gearing eli nettovelkaantumisaste.

Taulukko 2: Case-yrityksen vakavaraisuuden tunnusluvut 2009-2013

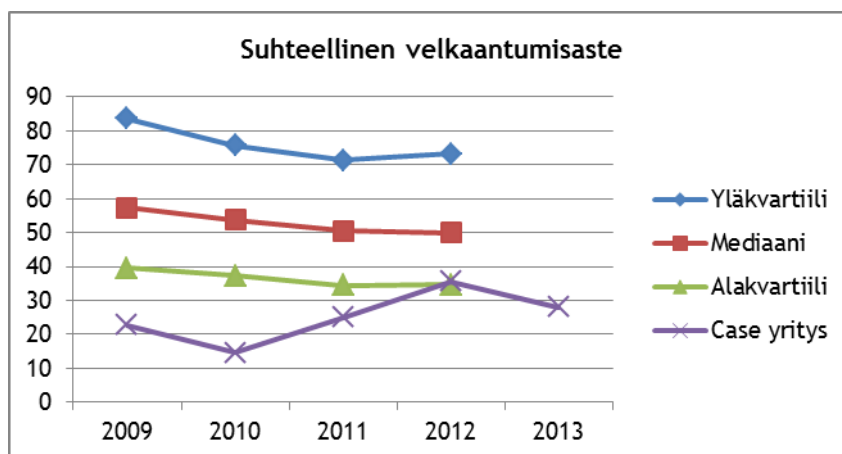
Vakavaraisuuden tunnusluvut	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Omavaraisuusaste, %	56,1 %	70,4 %	61,2 %	41,1 %	41,6 %
Suhteellinen velkaantumisaste	22,6 %	14,6 %	25,0 %	35,6 %	28,0 %
Net gearing	-0,05	-0,13	-0,13	0,55	0,03

Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeellisen asteikon mukaan yli 40 prosentin omavaraisuusastetta voidaan pitää hyvänä. Näin ollen Case-yrityksen omavaraisuusasteen voidaan edelleen katsoa olevan hyvällä tasolla. Omavaraisuusaste on laskenut vuoden 2010 huippuarvosta lähinnä tappiollisten tilikausien johdosta ja tarkastelujakson lopussa vuonna 2013 omavaraisuusaste on 41,6 prosenttia. Case-yrityksen omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson ajan parempi kuin toimialan yläkvartiili. Toimialan mediaanista nähdään, että kuljetusalalla toimivien yritysten omavaraisuus on varsin heikko.

Kuvio 5: Case-yrityksen ja toimialan omavaraisuusaste

Tarkastelujaksolla Case-yrityksen suhteellinen velkaantumisaste oli korkeimmillaan vuonna 2012 ollen tällöin 35,6 prosenttia, jolloin se rahoitti kalustoinvestointejaan osittain lainarahoituksella. Case-yrityksen suhteellisen velkaantumisasteen voidaan todeta olevan koko tarkastelujakson ajan hyvällä tasolla ja toimialaansa verrattuna Case-yritys näyttää olevan tämän tunnusluvun valossa erittäin toimintakykyinen. Toimialan mediaani on tyydyttävä.

Kuvio 6: Case-yrityksen ja toimialan suhteellinen velkaantumisaste

Case-yrityksen net gearing on vaihdellut tarkastelujaksolla arvojen -0,13 ja 0,55 välillä. Tunnuslukujen negatiiviset arvot johtuvat siitä, että vuosien 2009-2011 aikana Case-yrityksellä on ollut rahoja ja rahoitusarvopapereita enemmän kuin korollista vierasta pääomaa. Näin ollen net gearing tukee omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantumisasteen antamaa kuvaa Case-yrityksen hyvästä vakavaraisuudesta.

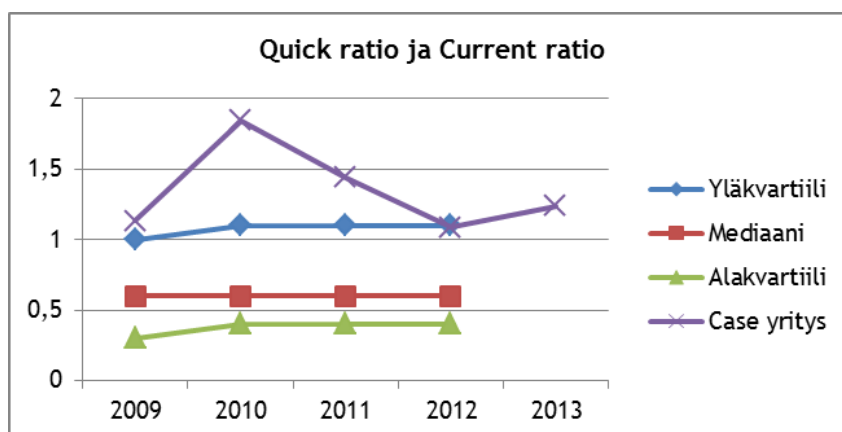
6.2.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista maksuvelvoitteistaan mahdollisimman edullisella tavalla eli viivästyskorkoja ja mahdolliset kassalennukset huomioiden. Case-yritykselle on laskettu quick ratio, current ratio, myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajat sekä nettokäyttöpääomaprosentti. Quick ratio on välittömän maksuvalmiuden suppeampi tunnusluku ja sen laskennassa likvideiksi varoiksi huomioidaan ainoastaan rahoitusomaisuus. Current ratioissa likviditeettiin kuuluu myös vaihto-omaisuus. Koska kuljetusalan yrityksillä ei yleensä ole realisoitavissa olevaa vaihto-omaisuutta, saa current ratio samat arvot kuin quick ratio. Nettokäyttöpääomaprosentti kuvaa, kuinka suuren osan yrityksen käyttöpääomasta rahoitetaan omalla pääomalla ja pitkäaikaisella vieraalla pääomalla.

Taulukko 3: Case-yrityksen maksuvalmiuden tunnusluvut 2009-2013

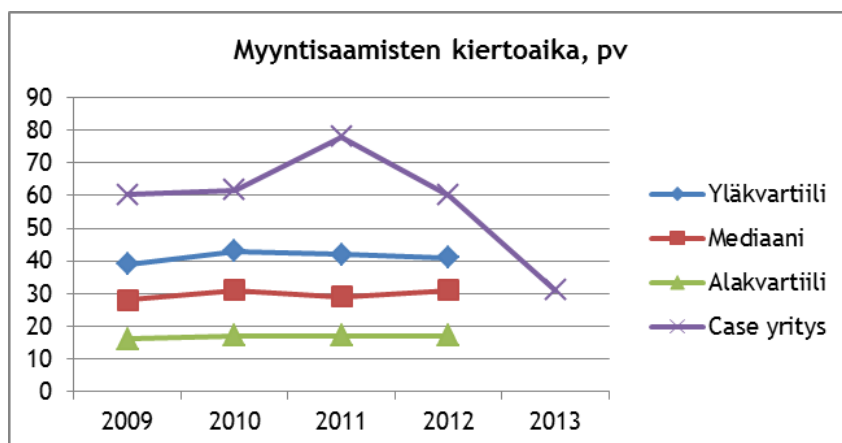
Maksuvalmiuden tunnusluvut	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Quick ratio	1,1	1,8	1,4	1,1	1,2
Current ratio	1,1	1,8	1,4	1,1	1,2
Myyntisaamisten kiertoaika, pv	60	62	78	60	31
Ostovelkojen kiertoaika, pv	41	24	98	46	35
Nettokäyttöpääoma-%	2,9 %	12,1 %	11,0 %	2,1 %	4,8 %

Hyvänä quick ration arvona pidetään yhtä tai yli yhden olevaa arvoa, sillä kun tunnusluvun arvo on yksi, on likviditeettiä yhtä paljon kuin lyhytaikaista velkaa. Case-yrityksen quick ratio on vaihdellut tarkastelujakson aikana 1,1 ja 1,8 välillä ollen vuonna 2013 päättyneellä tilikaudella 1,2. Case-yrityksen välittömän maksuvalmiuden voidaan todeta olleen tarkastelujaksolla hyvällä tasolla myös verrattuna sen toimialaan. Toimialan mediaani on tyydyttävällä tasolla. Current ration osalta Case-yrityksen tunnusluvut ovat tyydyttävällä tasolla ja toimialan osalta heikkoja. Tämä selittyy aikaisemmin mainitusta kuljetusalalle tyypillisestä vaihto-omaisuuden puuttumisesta.

Kuvio 7: Case-yrityksen ja toimialan Quick ratio ja Current ratio

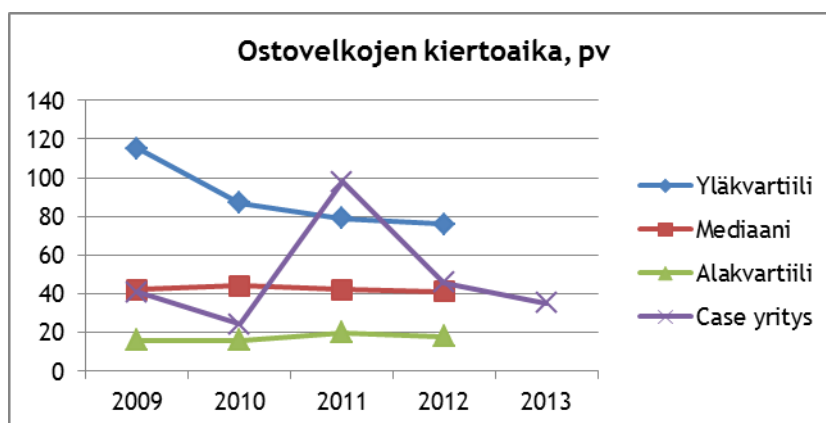
Mikäli yrityksen varat sitoutuvat muualle kuin kassaan, ei käytettävissä oleva likviditeetti välttämättä riitä kattamaan maksusitoumuksia silloin kun pitäisi. Mikäli myyntisaamisten kiertoaika on pitkä, sitovat ne turhaan yrityksen pääomaa. Myyntisaamisten kiertoaika kertoo, kuinka monen päivän kuluessa asiakkaat maksavat laskunsa. Tarkastelujaksolla Case-yrityksen myyntisaamisten kiertoaika on ollut pisimmillään 78 päivää, kun toimialan yläkvartiilissa se on ollut pisimmillään 43 päivää. Case-yritys on saanut tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella tehostettua myyntisaamisten perintää ja myyntisaamisten kiertoaika on lyhentynyt 31 päivään.

Kuvio 8: Case-yrityksen ja toimialan myyntisaamisten kiertoaika, pv

Ostovelat ovat useimmiten yritykselle korotonta lainaa tavaran tai palvelun toimittajalta ja mitä hitaammin ostovelat kiertävät, sitä paremmin yritys voi käyttää niitä rahoituslähteenään. Todellinen ostolaskuihin käytetty maksuaika on tunnusluvun arvoa hieman pidempi, sillä taseessa oleviin ostovelkoihin liittyvät arvonlisäverot ovat taseen muissa veloissa.

Case-yrityksen ostovelkojen kiertoaika on tarkastelujaksolla vaihdellut 24 ja 46 päivän välillä lukuun ottamatta vuotta 2011, jolloin ostovelkojen kiertoaika on 98 päivää. Toimialan mediaani on tarkastelujaksolla ollut tasaisesti 41 ja 44 päivän välillä.

Kuvio 9: Case-yrityksen ja toimialan ostovelkojen kiertoaika, pv

6.2.4 Liiketoiminnan laajuutta ja tehokkuutta kuvaavat muut tunnusluvut

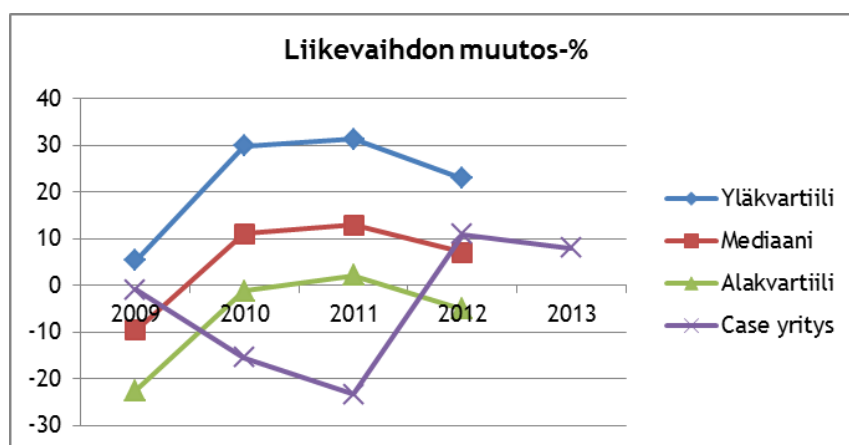
Liikevaihto ja sen kehitys antavat hyvän kuvan yrityksen liiketoiminnan kehittymisestä. Case-yrityksen liikevaihdon muutosprosentti on laskenut vuoden 2009 -0,9 prosentista seuraavan tilikauden aikana -15,5 prosenttiin. Lasku jatkuu vielä yhden tilikauden ajan, jolloin touko-

kuussa 2011 päättyneen tilikauden aikana liikevaihto on laskenut edellisen vuoden tasosta 23,3 prosenttia. Vastaavana ajanjaksona toimialalla liikevaihto on ensin noussut voimakkaammin ja vuoden 2011 aikana kasvu on varsin maltillista. Kun Case-yrityksen liikevaihto on vuoden 2012 aikana lähtenyt 11 prosentin nousuun, on toimialalla samaan aikaan kasvu hieman hidastunut ja Case-yrityksen liikevaihto on kasvanut hieman toimialan mediaania enemmän. Tarkastelujakson viimeisen tilikauden aikana Case-yrityksen liikevaihto on kasvanut 8 prosenttia.

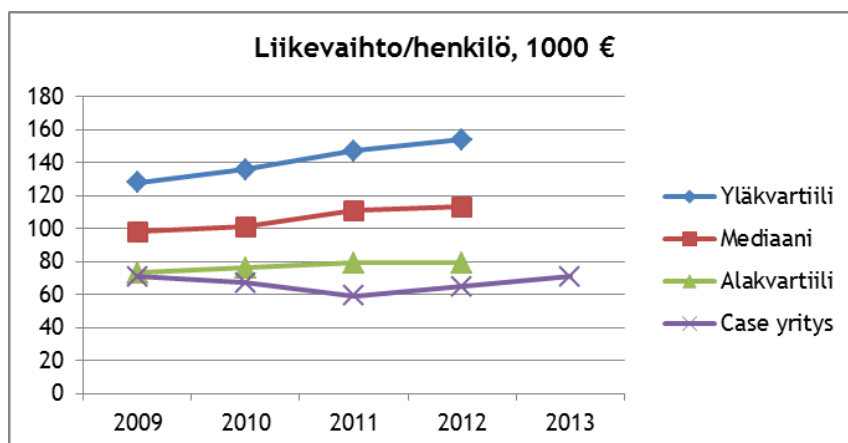
Yrityksen toiminnan tehokkuutta voidaan mitata suhteuttamalla yrityksen liikevaihtoa henkilöstön määrään. Tunnusluvun luotettavuutta ja vertailtavuutta heikentää muun muassa yritysten erilaiset tavat määritellä tunnusluvun laskennassa käytettävän henkilöstön määrä. Case-yrityksen tapauksessa liikevaihto/henkilö -tunnusluku on selkeästi alle toimialan mediaanin ja jopa alle alakvartiilin. Tunnusluku antaa viitteitä siitä, että Case-yrityksen kuljetuskapasiteetti tai henkilöresurssit eivät ole olleet tarkastelujaksolla tehokkaassa käytössä. Myös kiristynyt hintakilpailu vaikuttaa liikevaihdon kautta tunnusluvun arvoon.

Taulukko 4: Case-yrityksen muut tunnusluvut 2009-2013

Muut tunnusluvut	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Liikevaihdon muutos-%	-0,9 %	-15,5 %	-23,3 %	11,0 %	8,0 %
Liikevaihto/henkilö, 1000 €	71	67	59	65	71

Kuvio 10: Case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon muutos

Kuvio 11: Case-yrityksen ja toimialan liikevaihto/henkilö

6.3 Case-yrityksen kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelma aloitetaan oikaistun tuloslaskelman liiketuloksesta, josta poistetaan tehdyt palkkorajaukset ja siihen lisätään suunnitelman mukaiset poistot. Näin saadaan tulokseksi käyttökate. Toiminnallisen käyttöpääoman muutoksen avulla nähdään, kuinka paljon yrityksen lyhytaikaisten saamisten, kuten esimerkiksi myyntisaamisten ja lyhytaikaisten korottomien velkojen, kuten esimerkiksi ostovelkojen määrät ovat muuttuneet. Tarkastelujakson ensimmäisen tilikauden aikana Case-yrityksen toiminnalliseen käyttöpääomaan on sitoutunut 54 264,55 euroa lisää rahaa, kun taas tarkastelujakson viimeisen tilikauden aikana muuhun liiketoimintaan on vapautunut pääomia 29 825,18 euron edestä.

Taulukko 5: Case-yrityksen toiminnallisen käyttöpääoman muutos 2009-2013

Toiminnallinen käyttöpääoma	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
+ Lyhytaikaiset saamiset alussa (pl lainasaamiset)	100 194,91	133 030,80	118 572,97	126 142,65	109 314,53
- Lyhytaikaiset saamiset lopussa (pl lainasaamiset)	-133 030,80	-118 572,97	-126 142,65	-109 314,53	-70 251,07
- Lyhytaikaiset korottomat velat alussa	-145 384,74	-123 956,08	-77 053,14	-102 597,89	-92 110,59
+ Lyhytaikaiset korottomat velat lopussa	123 956,08	77 053,14	102 597,89	92 110,59	82 872,31
Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys	-54 264,55	-32 445,11	17 975,07	6 340,82	29 825,18

Kun käyttökatteeseen lisätään toiminnallisen käyttöpääoman muutos, saadaan toimintajäämä. Case-yrityksen toimintajäämä on ollut tarkastelujakson aikana alimmillaan toukokuussa 2012 päättyneellä tilikaudella, jolloin se on 19 570,10 euroa. Seuraavan tilikauden päättyessä toimintajäämä on tarkastelujakson paras, 70 503,36 euroa. Toimintajäämä kuvaa sitä, kuinka paljon yritykselle jää myyntituotoista jäljelle käytettäväksi investointeihin sekä oman ja vieraan pääoman erien muutoksiin.

Taulukko 6: Case-yrityksen toimintajäämä 2009-2013

	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Liiketulos	19 419,58	26 165,53	-12 590,82	-33 119,22	-3 395,93
+ Poistot ja arvonalentumiset	60 686,32	44 540,98	42 683,13	46 348,50	44 074,11
Käyttökate	80 105,90	70 706,51	30 092,31	13 229,28	40 678,18
-/+ Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys	-54 264,55	-32 445,11	17 975,07	6 340,82	29 825,18
Toimintajäämä	25 841,35	38 261,40	48 067,38	19 570,10	70 503,36

Lähtökohtaisesti toimintajäämän tulisi olla positiivinen, sillä muussa tapauksessa yrityksen tulee rahoittaa toimintansa olemassa olevilla rahavaroillaan, velkarahalla, omaisuutensa myymisellä tai myymällä omia osakkeitaan. Pidempään jatkunut negatiivinen toimintajäämä ennustaa yleensä yrityksen konkurssia.

Toimintajäämän jälkeen kassavirtalaskelmassa huomioidaan rahoitustuotot ja -kulut, verot sekä satunnaiset tuotot ja kulut, jolloin saadaan rahoitusjäämä. Rahoitusjäämän jälkeen lasketaan yrityksen tilikauden aikaisten investointien nettomäärä. Kuljetusalalla on tyypillistä, että asiakkaat edellyttävät kuljetusalan yrityksiltä tietyn tasoista kalustoa asettamalla esimerkiksi kuljetuskalustolle päästörajoituksia. Tämä luo usein paineita kuljetusalan yrityksille tehdä suuria kalustoinvestointeja. Investointien nettolaskelmasta selviää, että Case-yritys on tehnyt kalustoinvestointeja 2009, 2011 ja 2012 päättyneillä tilikausilla. Tilinpäätöksen liitetiedoista selviää, että toukokuussa 2009 päättyneellä tilikaudella on hankittu uusi rahtikontti ja kuorma-auto. Seuraavaksi on tehty kaluston uusimiseen liittyviä korvaavia investointeja. Toukokuussa 2012 päättyneellä tilikaudella on hankittu taas uusi kuorma-auto.

Investointijäämän avulla nähdään, että Case-yrityksen tulorahoitus ei ole riittänyt 2009 ja 2012 päättyneillä tilikausilla tehtyjen investointien rahoittamiseen. Sen sijaan 2011 päättyneellä tilikaudella tehdyt pienemmät investoinnit Case-yritys on kyennyt rahoittamaan tulorahoituksellaan.

Taulukko 7: Case-yrityksen investointijäämä 2009-2013

	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Toimintajäämä	25 841,35	38 261,40	48 067,38	19 570,10	70 503,36
+ Rahoitustuotot	646,79	35,38	15,90	7,06	1,78
- Rahoituskulut	-651,82	-332,36	-528,10	-1 785,88	-2 464,47
- Verot	-7 485,48	-8 196,75	0,00	0,00	0,00
+/- Satunnaiset tuotot/kulut	0,00	0,00	3 928,86	0,00	891,67
Rahoitusjäämä	18 350,84	29 767,67	51 484,04	17 791,28	68 932,34
-/+ Investoinnit (netto)	-114 413,93	0,00	-36 774,23	-87 900,00	708,33
Investointijäämä	-96 063,09	29 767,67	14 709,81	-70 108,72	69 640,67

Investointijäämän jälkeen esitetään vieraan ja oman pääoman muutos sekä lainasaamisten muutos. Laskelmasta selviää, että tilikauden 2009 investointeihin on käytetty olemassa olevien rahavarojen lisäksi 16 877,48 euroa lyhytaikaista lainaa. Tilikauden 2012 investointeja varten lainaa on otettu 70 479,75 euroa. Case-yritys on kyennyt maksamaan jokaisena tarkastelujakson tilikautena omistajilleen osinkoa. Case-yrityksen kassavirtalaskelma on esitetty liitteessä 7.

Taulukko 8: Case-yrityksen investointijäämän jälkeiset rahoituserien muutokset 2009-2013

	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Investointijäämä	-96 063,09	29 767,67	14 709,81	-70 108,72	69 640,67
+/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	55 102,35	-15 377,40
+/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	16 877,48	-16 877,48	0,00	15 377,40	0,00
- Osingonjako/yksityiskäyttö	-17 262,40	-15 816,00	-16 457,36	-14 515,20	-10 195,20
-/+ Lainasaamisten lisäys/vähennys	1 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	-94 648,01	-2 925,81	-1 747,55	-14 144,17	44 068,07
+ Rahavarat tilikauden alussa	121 135,51	26 487,50	23 561,69	21 814,14	7 669,97
- Rahavarat tilikauden lopussa	-26 487,50	-23 561,69	-21 814,14	-7 669,97	-51 738,04
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

6.4 Case-yrityksen prosenttimuotoinen tilinpäätös

Case-yrityksen kustannusrakenne on kuljetusalalle melko tyypillinen. Merkittävimmän osan kustannuksista muodostavat työvoimakustannukset, jotka ovat tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella 47 prosenttia liikevaihdosta. Henkilöstökustannukset ovat pysyneet suurin piirtein samoina, sillä liikevaihdon laskiessa Case-yritys on samanaikaisesti vähentänyt työntekijöitä. Polttoainekustannukset ovat nousseet joka vuosi ja tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella niiden osuus on 25 prosenttia liikevaihdosta. Polttoainekustannusten nousu on toimitusjohtajan mukaan saatu melko hyvin huomioitua asiakashinnoittelussa. Liiketoiminnan muut kulut ovat myös pysyneet melko tasaisina ja viimeisellä tilikaudella niiden osuus on 19 prosenttia liikevaihdosta. Kuljetusalalle on tyypillistä, että investoinnit ovat suuria liikevaihtoon nähden ja tällöin myös suunnitelman mukaiset poistot muodostavat merkittävän kuluerän. Case-yrityksen poistojen osuus liikevaihdosta on ollut melko tasaisesti 8-10 prosentin välillä. Tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella suunnitelman mukaiset poistot ovat 9 prosenttia liikevaihdosta. Toimialasta poiketen Case-yrityksen rahoituskulut ovat olleet varsin maltillisia, mikä selittyy Case-yrityksen hyvällä omavaraisuudella. Case-yrityksen prosenttimuotoinen tuloslaskelma on esitetty liitteessä 8.

Case-yrityksen koneet ja kalusto muodostavat koko tarkastelujakson ajan suurimman yksittäisen omaisuuserän taseen vastaavaa puolesta. Jakson alussa koneiden ja kaluston osuus on

hieman yli puolet koko taseen arvosta. Alhaisimmillaan koneiden ja kaluston arvo on vuonna 2011, jolloin niiden osuus koko taseesta on 44,2 prosenttia. Vuoden 2012 tilinpäätöksessä niiden osuus on taas suurimmillaan eli 57,6 prosenttia. Lyhytaikaisten saamisten osuus on tarkastelujakson alussa 40,6 prosenttia, josta niiden osuus kasvaa vuoteen 2011 asti, jolloin lyhytaikaiset saamiset muodostavat 47,6 prosenttia koko taseen arvosta. Rahojen ja rahoitusarvopapereiden osuus on kolmen ensimmäisen tilikauden ajan tasaisesti 8,1 prosentin ja 8,9 prosentin välillä. Vuoden 2012 tilinpäätöksessä niiden osuus on vain 2,8 prosenttia, josta niiden suhteellinen osuus kasvaa ollen viimeisenä tilikautena 21,9 prosenttia.

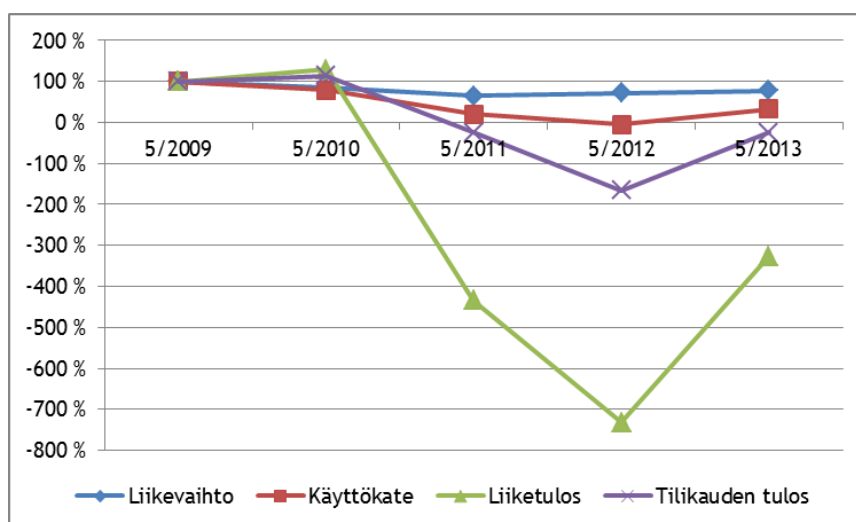
Case-yrityksen oikaistun oman pääoman osuus koko taseesta on vaihdellut tarkastelujakson kolmen ensimmäisen tilikauden aikana 56,1 prosentin ja 74,4 prosentin välillä. Vuosien 2012 ja 2013 aikana oikaistun oman pääoman osuus koko taseesta on enää vain hieman yli 41 prosentin. Vuonna 2012 Case-yritys on ottanut pitkäaikaista lainaa rahoituslaitoksilta, jonka osuus koko taseen arvosta on 20 prosenttia. Lyhytaikaisen vieraan pääoman osuus on vaihdellut tarkastelujaksolla 29 prosentin ja 43 prosentin välillä ollen tarkastelujakson päättyessä 41,6 prosenttia koko taseen loppusummasta. Case-yrityksen prosenttimuotoinen oikaistu tase on esitetty liitteessä 8.

6.5 Case-yrityksen trendianalyysi

Case-yrityksen trendianalyysistä, liite 9, selviää, että yrityksen liikevaihto on lähtenyt vuodesta 2009 laskuun 15-20 prosentin vuosivauhdilla ja vuoden 2011 jälkeen suunta on kääntynyt maltilliseen, 6-7 prosentin vuosittaiseen kasvuun. Aine- ja tarvikekulut sisältävät auto- ja polttoainekuluja ja niiden kehitys on osittain seurannut liikevaihdon kehitystä. Kustannuskehityksestä on kuitenkin selkeästi nähtävissä polttoaineiden nouseva hintakehitys. Kun liikevaihto laski 35 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2011, laskivat aine- ja tarvikekustannukset vastaavalla ajanjaksolla vain 25 prosenttia. Vastaavasti kun liikevaihto laski 22 prosenttia vuodesta 2009 vuoteen 2013, nousivat aine- ja tarvikekustannukset samalla ajanjaksolla 32 prosenttia. Henkilöstökulujen kehityksessä näkyy liikevaihdon laskun johdosta tehdyt henkilöstövähennykset. Vuoden 2011 henkilöstökustannukset ovat 31 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuonna 2009. Henkilöstön määrä on pysynyt samana vuodesta 2011 lähtien, jonka jälkeen henkilöstökuluissa on tapahtunut hienoista nousua. Toukokuussa 2013 päättyneen tilikauden henkilöstökulut ovat 28 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2009. Oikaistuun tuloslaskelmaan tehty laskennallinen palkkakorjaus on noussut 50 prosenttia vuodesta 2009 vuoden 2013 arvoon nähden.

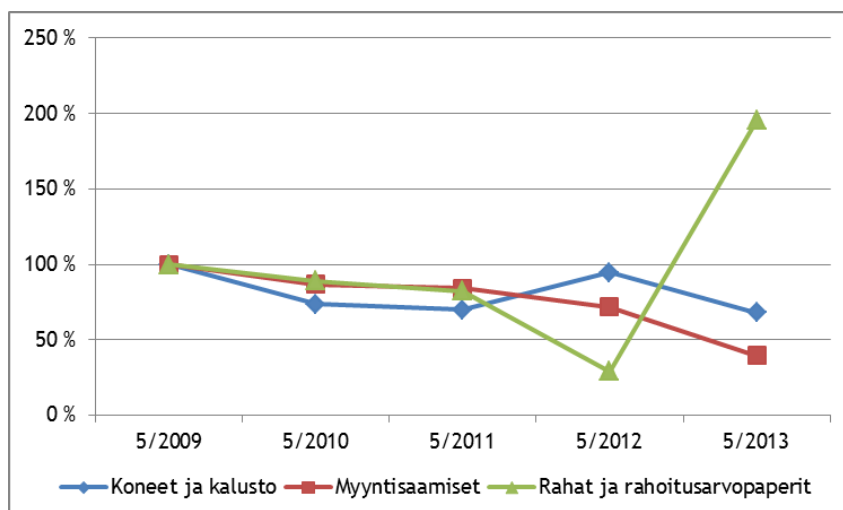
Käyttökatteen kehityksessä näkyy Case-yrityksen kannattavuusongelmat. Käyttökate lähtee heti tarkastelujakson alusta voimakkaaseen laskuun, mutta vuonna 2013 päättyneellä tilikaudella on suunta jo kääntynyt käyttökatteen ollessa 32 prosenttia vuoden 2009 käyttökattees-

ta. Vuonna 2010 poistojen ollessa hieman edellistä vuotta pienemmät nousee liiketulos hieman, mutta sen jälkeen seuraa liiketuloksen voimakas lasku. Laskuvaihetta kestää kaksi vuotta ja sen jälkeen liiketulos lähtee nousuun ollen vuonna 2013 vielä yli kolme kertaa pienempi kuin vuoden 2009 liiketulos.

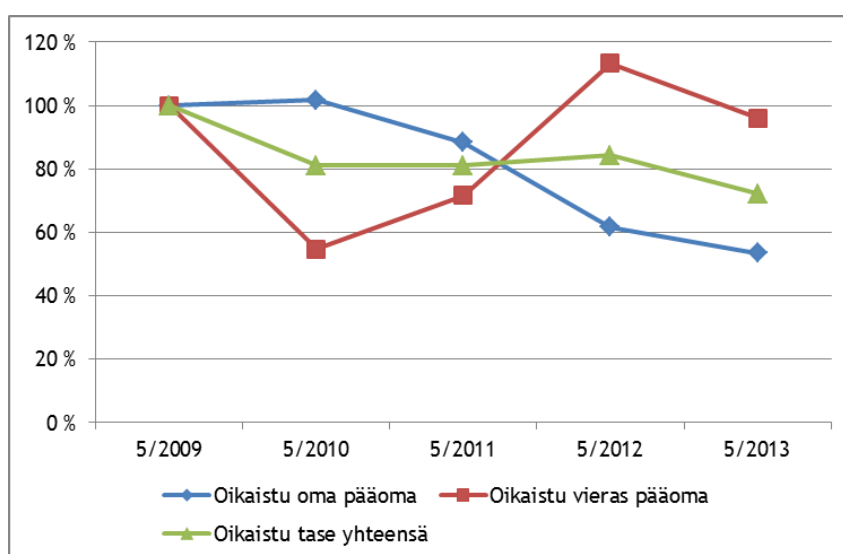
Kuvio 12: Case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi

Taseen vastaavaa puolen trendianalyysistä näkyy, että kuljetuskaluston tasearvot ovat laskeutuneet suunnitelman mukaisten poistojen vaikutuksesta. Tilikaudella 2011 tehty pienempi korvaava investointi ja seuraavana vuonna tehdyn kalustoinvestoinnin johdosta koneiden ja kaluston tasearvo on vuonna 2012 vain 5 prosenttia alhaisemmalla tasolla vuoteen 2009 verrattuna. Tarkastelujakson päättyessä vuonna 2013 koneiden ja kaluston arvo on 32 prosenttia alhaisemmalla tasolla lähtötilanteeseen verrattuna. Case-yrityksen myyntisaamisten määrä on laskenut koko tarkastelujakson ajan. Myyntisaamisten arvo on vain 39 prosenttia vuoden 2009 myyntisaamisten arvosta. Case-yrityksen kassassa olevien rahojen määrä on laskenut ja toukokuun 2012 tilinpäätöshetken rahamäärä on vain 29 prosenttia vuoden 2009 tilinpäätöshetken tilanteesta. Viimeisenä tarkastelujakson tilikautena rahojen ja rahoitusarvopapereiden määrä on kasvanut ja niiden arvo on lähes kaksinkertainen vuoden 2009 tilinpäätöshetken tilanteeseen verrattuna.

Kuvio 13: Case-yrityksen taseen vastaavaa puolen trendianalyysi

Case-yrityksen oikaistun oman pääoman määrä on laskenut lähes koko tarkastelujakson ajan tappiollisten tilikausien johdosta. Oikaistun oman pääoman arvo on tarkastelujakson päättyessä vain 53 prosenttia vuoden 2009 oikaistun oman pääoman arvosta. Oikaistun vieraan pääoman määrä laskee ensin toisen tilikauden aikana lähes puoleen vuoden 2009 tasosta, mutta tämän jälkeen sen osuus on kasvanut. Vuoden 2012 tilinpäätöshetkellä oikaistun vieraan pääoman arvo on korkeimmillaan eli 13 prosenttia suurempi kuin vuoden 2009 arvo ja vuoden 2013 vieraan pääoman osuus on vain 4 prosenttia alhaisemmalla tasolla vuoden 2009 vieraan pääoman määrään verrattuna. Taseen loppusumma on laskenut koko tarkastelujakson ajan ja vuoden 2013 tilinpäätöksessä taseen loppusumma on vain 72 prosenttia vuoden 2009 taseen arvosta.

Kuvio 14: Case-yrityksen pääomarakenteen trendianalyysi

7 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tarkastelujakson aikana Case-yrityksen liikevaihto on pudonnut asiakkuuksiin liittyvien riskien realisoituessa. Vuoteen 2010 asti merkittävä osa liikevaihdosta on muodostunut yhden asiakkaan kuljetuspalveluhankinnoista. Suurimman asiakkaan vähentäessä ostojaan Case-yritykseltä vuoden 2010 alusta lukien ei uusia, korvaavia asiakkuuksia ole pystytty heti löytämään, jolloin liikevaihto on laskenut kahden vuoden ajan. Toimintaa on sopeutettu muun muassa irtisanomalla kuljettajia. Tarkastelujakson kahden viimeisen vuoden aikana liikevaihto on lähtenyt varovaiseen nousuun.

Kuljetusalalla toimivien yritysten kannattavuus on heikentynyt koko tarkastelujakson ajan ja Case-yrityksen kannattavuus on heikentynyt liikevaihdossa tapahtuneen muutoksen johdosta vieläkin voimakkaammin. Vaikka yrittäjän mukaan polttoainehintojen korotukset on pääsääntöisesti saatu huomioiduksi hinnoittelussa, on niiden osuus liikevaihdosta kasvanut vuodesta 2011 alkaen nopeammin kuin mitä liikevaihto on kasvanut. Ulkopuolisten palveluiden käytöstä on luovuttu vuoden 2010 aikana. Henkilöstövähennysten johdosta henkilöstökustannukset ovat laskeneet vuoteen 2011 asti. Tämän jälkeen kustannuksissa on tapahtunut sekä nousua että laskua ja keskimääräinen nousu on ollut hieman alle 5 prosenttia. Toimialalla vuosittainen nousu on ollut keskimäärin yli 4 prosenttia. Liikevaihdon laskiessa liiketoiminnan muista kuluista on haettu säästöjä toukokuussa 2010 päättyneen tilikauden aikana muun muassa vakuumarkkinointien kilpailuttamisella.

Case-yrityksen liiketulos on painunut tappiolliseksi tarkastelujakson puolessa välin ja vuonna 2012 saavutetun pohjan jälkeen liiketulos on lähtenyt nousuun ollen vuonna 2013 kuitenkin edelleen reilusti tappiollinen. Tilikauden tulosta on pystytty tarkastelujakson alkupuolella vielä parantamaan purkamalla taseessa olleita poistoeroja, mutta niiden merkitys on ollut vähäinen jo vuoden 2012 tilinpäätöksessä ja vuoden 2013 tilinpäätöksessä tätä tuloksen parantamiskeinoa ei enää ole ollut käytettävissä.

Kuten aikaisemmin jo todettiin, Case-yrityksellä on kannattavuutensa kanssa haasteita enemmän kuin kuljetusalan yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon laskiessa esimerkiksi polttoaineiden kustannukset ovat laskeneet vähemmän, sillä samanaikaisesti yleinen hintataso on noussut. Kohonneet polttoainekustannukset on saatu kuljetustaksoihin vasta viiveellä. Merkittävä osa kustannuksista on kuitenkin kiinteitä kustannuksia, jolloin liikevaihdon lasku näkyy heti heikentyneissä kannattavuuden tunnusluvuissa. Esimerkiksi kaikki pääoman tuottoa kuvaavien tunnuslukujen arvot ovat olleet voimakkaasti negatiivisia vuonna 2012, mutta vaikka ne ovat negatiivisia vielä vuoden 2013 osalta, on käänne parempaan havaittavissa.

Case-yritys on kaikilla tutkimukseen valituilla vakavaraisuuden tunnusluvuilla mitattuna sekä omaan toimialaansa nähden hyvin vakavarainen yritys. Omavaraisuusasteen kehityksessä tosin on nähtävissä heikon kannattavuuden seuraukset. Omavaraisuusaste on laskenut vuoden 2010 huippuarvosta 70 prosentista vuoden 2013 reiluun 41 prosenttiin. Oikaistun oman pääoman arvo on vuonna 2013 enää vain 53 prosenttia vuoden 2009 arvosta eli tappiolliset tilikaudet ovat pienentäneet muun muassa kertyneitä voittovaroja.

Maksuvalmiuden voidaan todeta olleen hyvä koko tarkastelujakson ajan. Myyntisaamisten kiertoajat ovat kuitenkin olleet viimeistä tilikautta lukuun ottamatta merkittävästi pidemmät kuin ostovelkojen, jolloin käyttöpääomaa on sitoutunut myyntisaamisiin. Tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella myyntisaamisten kertoaika on saatu puolitettua edellisvuoden arvosta ja hieman alemmalle tasolle kuin ostovelkojen kiertoaika, jolloin käyttöpääoman käyttöä on saatu tehostettua.

Case-yrityksen liiketoiminnasta saadut tuotot ovat riittäneet hyvin kattamaan liiketoiminnan varsinaiset kulut, mutta investointeja on jouduttu rahoittamaan osin velkarahalla ja osittain kertyneillä voittovaroilla. Case-yritys on kuitenkin suoriutunut velvoitteistaan hyvin, ja tappiollisista tilikausista huolimatta se on pystynyt maksamaan joka vuosi omistajilleen osinkoa.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Case-yritykselle on tärkeää löytää keinoja kannattavuuden parantamiseen. Kuljetusalan yritysten kannattavuuden kehitys on pitkään ollut laskusuunnassa, mutta toisin kuin alan yritykset keskimäärin, Case-yritys on edelleen varsin vakavarainen. Case-yritys on pitänyt huolta kilpailukyvystään uusimalla kuljetuskalustoaan, ja rahoitukseen se on saanut kohtuuhintaista lainaa. Tulevaisuuden kannalta olisi kuitenkin ensi arvoisen tärkeää liikevaihdon kasvattaminen, sillä sitä kautta luodaan edellytykset kannattavuuden parantamiselle.

7.1 Kehitysehdotus

Kehitysehdotuksena toimeksiantajayritykselle esitän pyrkimystä kasvattaa liikevaihtoa asiakaskunnan laajentamisen avulla, hinnoittelun tarkistamista sekä toimintojen tehostamista. Asiakaskunnan laajentamisen avulla saadaan myös yksittäisen asiakkaan ostokäyttäytymiseen liittyviä riskejä pienennettyä. Liikevaihtoa voisi yrittää kasvattaa myös uusien palveluiden avulla. Mikäli kuljetuskalusto on vajaakäytössä, voisivat esimerkiksi pikarahtikuljetukset tuoda lisätuloja. Uuden palvelukonseptin kehittäminen edellyttää ensin palvelun tarvekartoitusta sekä tarkkojen kannattavuuslaskelmien tekoa.

Tutkimuksen aikana yrittäjä on jo ryhtynyt toimenpiteisiin ja hän on osakeannin avulla laajentanut Case-yrityksen omistus pohjaa sekä ostanut toisen pääkaupunkiseudulla toimivan kulje-

tusalan yrityksen. Yrityskaupan tavoitteena on nimenomaan laajentaa asiakaskuntaa, kasvattaa liikevaihtoa ja sitä kautta parantaa yrityksen kannattavuutta. Yrityskaupasta huolimatta Case-yrityksen tulisi aktiivisemmin panostaa myyntiin ja markkinointiin. Hinnoittelussa tulisi pyrkiä varmistamaan, että muuttuvissa kustannuksissa tapahtuvat hinnankorotukset saadaan huomioitua kuljetustaksoissa mahdollisimman nopeasti. Liikevaihdon kasvattamisen kautta saadaan kuljetuskapasiteetin käyttöä myös tehostetuksi. Suhteutettaessa liikevaihtoa työntekijöiden määrään nähdään, että Case-yrityksen näin laskettu tehokkuuden tunnusluku on ollut koko tarkastelujakson alle toimialan alakvartiilin. Toimintakapasiteetin käytön systemaattisemmalla seurannalla voidaan ehkä puuttua mahdollisiin vajaakäyttöihin ja näin saada käytävissä olevilla resursseilla aikaan enemmän tuottoja.

Tutkimuksen tuloksena saadut tiedot kohdeyrityksen taloudellisesta tilasta eivät yllätä yrittäjää, vaan pikemminkin ne vahvistavat hänen omia näkemyksiään. Opinnäytetyössä esitettyihin kehitysehdotuksiin hän suhtautuu osittain positiivisesti. Yrityksen asiakaskuntaa on jo laajennettu ja sitä pyritään edelleen laajentamaan, sillä tarkoituksena on pyrkiä välttämään merkittäviä asiakasriskejä. Yrittäjän mielestä he ovat saaneet huomioiduksi muun muassa polttoainehintojen korotukset kuljetustaksoissa nyt niin hyvin kuin vain on mahdollista. Hänen mukaansa kuljetusalalla kilpailu on koko ajan kiristynyt ja monesti asiakkaille tärkein kuljetuspalvelun valintakriteeri on hinta, jolloin edullisin tarjous voittaa. Vaikka asiakkaille on tärkeää, että palveluntarjoaja on luotettava ja että esimerkiksi kuljetuskalusto on ympäristöystävällistä, tehdään valinta usein vain hinnan perusteella. Yrittäjä myöntää, että yrityksen kuljetuskapasiteetti ei ole aina ollut tehokkaassa käytössä ja yhtenä syynä hän mainitsee toimeksiantojen määrän. Helmikuussa toteutetun yrityskaupan seurauksena yrityksen toimintatapoja on tarkoitus tehostaa ja samassa yhteydessä toimintakapasiteetin käyttöseurantaa tullaan tehostamaan. Toimintojen tehostamisen esimerkiksi joustavampien työsopimusten avulla hän kokee haasteelliseksi, etenkin kun syksyllä 2014 astuvat voimaan uudet kuljetusalan pätevyysvaatimukset.

Jatkotutkimuksen aiheena esitän tämän tutkimuksen aikana toteutetun yrityskaupan vaikutuksen selvittämistä yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Koska yrityskauppa on toteutettu helmikuun aikana, tulevat vaikutukset näkyviin paremmin vasta seuraavan tilikauden aikana.

7.2 Itsearviointi

Pidin opinnäytetyön tekemistä hyvin mielenkiintoisena ja antoisana. Työskentelen taloushallinnon alalla, joten aihealue oli minulle entuudestaan osittain tuttua. En tiennyt kuljetusalaista entuudestaan kovinkaan paljon ja opinnäytetyöni antoi erinomaisen mahdollisuuden tutustua alaan. Löytämäni kuljetusalan lähdeaineisto sekä yrittäjän kanssa käymäni keskustelut tukivat oppimistani.

Tämän opinnäytetyön tekeminen on kasvattanut minua myös taloushallinnon ammattilaisena. Perehdyin erilaisiin tilinpäätöksen analyysimenetelmiin sekä niiden käyttötarkoituksiin. Analysoidessani kohdeyrityksen tilinpäätöksiä yritin löytää lukujen kautta keinoja, miten yrityksen kannattavuutta voisi parantaa. Tilinpäätökset kertovat kuitenkin vain menneiden tilikausien tuloksista. Olen tyytyväinen, että analyysini lopputulos on samansuuntainen kannattavan liiketoiminnan perusajatuksen kanssa. Kannattavan yrityksen toiminta perustuu aina tuotteisiin tai palveluihin, joita asiakkaat ovat valmiita ja halukkaita ostamaan.

Painetut lähteet

Case-yritys X Oy. 2009. Tilinpäätös 1.6.2008-31.5.2009.

Case-yritys X Oy. 2010. Tilinpäätös 1.6.2009-31.5.2010.

Case-yritys X Oy. 2011. Tilinpäätös 1.6.2010-31.5.2011.

Case-yritys X Oy. 2012. Tilinpäätös 1.6.2011-31.5.2012.

Case-yritys X Oy. 2013. Tilinpäätös 1.6.2012-31.5.2013.

Denzin, N. & Lincoln, Y. 2011. The SAGE Handbook of Qualitative Research. 4. painos. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Ikäheimo, S., Laitinen, E., Laitinen, T. & Puttonen, V. 2011. Laskentatoimi ja rahoitus. Vaasa: Vaasan Yritysinformaatio.

Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2012. Yrityksen laskentatoimi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Jormakka, R., Koivusalo, K., Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2011. Laskentatoimi. Helsinki: Edita.

Kallunki, J.-P. & Kytönen, E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi.. 3. uudistettu painos. Helsinki: Kauppakaari.

Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

KHT-yhdistys - Föreningen CGR ry. 2007. Rahoituslaskelma, 4. uudistettu painos. Helsinki: KHT-Media.

Kykkänen, T. & Leppiniemi, J. 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOYpro.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2000. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOY.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2010. Pieni kirjanpitovelvollinen - kirjanpito ja tilinpäätös. Helsinki: WSOYpro.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2012. Hyvä tilinpäätöskäytäntö. Helsinki: Sanoma Pro.

Lindfors, H. & Syvänperä, O. 2010. Pk-yrityksen budjetointi ja raportointi. 3. uudistettu painos. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari.

Metsämuuronen, J. 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet, Metodologia - sarja 4. Viro: Jaabes OÜ.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Kauppakamari.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9. korjattu painos. Helsinki: Gaudeamus.

Sähköiset lähteet

Asiakastieto. 2014. Tunnusluvut. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#lvp>

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry. Suomi elää pyörillä. Viitattu 7.3.2014.

http://www.altnet.fi/fin/kuljetusala_suomessa/

Backlund, S. 2013. Kuljetusalalla pohdinnan paikka. Liikenteen suunta 4/2013. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.liikenteensuunta.fi/fi/artikkelit/theme/kuljetusalalla-pohdinnan-paikka/>

Balance Consulting. 2014. Tunnusluvut. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>

Finnvera Oyj. 2014. Toimiala Online tietopalvelu. Viitattu 1.3.2014.

<http://www2.toimialaonline.fi/>

Houghton Mifflin Harcourt. 2014. Trend Analysis. Viitattu 7.3.2014.

<http://www.cliffsnotes.com/more-subjects/accounting/accounting-principles-ii/financial-statement-analysis/trend-analysis>

Kirjanpitoasetus. 1997. 30.12.1997/1339. Viitattu 20.2.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Kirjanpitolaki. 1997. 30.12.1997/1336. Viitattu 20.2.2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. 2014. Logistiikka on tulevaisuuden ala- ihmisille riittää töitä vielä vuosikymmenten kuluttua. Viitattu 7.3.2014.

http://www.skal.fi/ajankohtaista/skal_tiedottaa/logistiikka_on_tulevaisuuden_ala_-_ihmisille_riittaa_toita_yhla_vuosikymmenten_kuluttua.10199.news

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. 2012. SKAL:n esitys kuljetusalan harmaan talouden torjumiseksi tarvittaviksi lainmuutoksiksi. .

http://www.skal.fi/files/11378/SKAL_harmaan_talouden_lausunto_LVMlle_tammikuu_2012.pdf

Julkaisemattomat lähteet

XXXX, X. 2014. Toimitusjohtaja, Case-yritys X Oy. Haastattelu 3.3.2014 sekä keskustelut 9.3.2014 ja 3.4.2014.

Kaavat

Kaava 1: Käyttökateprosentti (Lindfors & Syvänperä 2010, 103).....	23
Kaava 2: Liiketulosprosentti (Yritystutkimus 2011, 61).	24
Kaava 3: Oman pääoman tuotto-prosentti (Salmi 2012, 182).	24
Kaava 4: Sijoitetun pääoman tuotto-prosentti (Balance Consulting 2014).	25
Kaava 5: Kokonaispääoman tuotto-prosentti (Balance Consulting 2014).	26
Kaava 6: Omavaraisuusaste, % (Yritystutkimus 2011, 66).....	27
Kaava 7: Suhteellinen velkaantuneisuus (Yritystutkimus 2011, 67).....	28
Kaava 8: Net gearing (Yritystutkimus 2011, 68).	28
Kaava 9: Quick ratio (Yritystutkimus 2011, 71).....	29
Kaava 10: Current ratio (Yritystutkimus 2011, 72).....	29
Kaava 11: Myyntisaamisten kiertoaika, pv (Balance Consulting 2014).	30
Kaava 12: Ostovelkojen kiertoaika, pv (Yritystutkimus 2011, 70).....	30
Kaava 15: Nettokäyttöpääomaprocentti (Balance Consulting 2014).	31
Kaava 13: Liikevaihdon muutosprosentti (Yritystutkimus 2011, 75).	31
Kaava 14: Liikevaihto/Henkilö (Balance Consulting 2014).....	32

Kuvat

Kuva 1: Taseen rakenne (Salmi 2012, 35).	13
Kuva 2: Tuloslaskelman rakenne (Salmi 2012, 33).	14
Kuva 3: Tunnuslukuanalyysi, tilinpäätösanalyysi ja yritystutkimus (Niskanen & Niskanen 2003, 9).	16
Kuva 4: Tilinpäätöksen lukeminen ja tulkinta (Salmi 2012, 120).	17

Kuviot

Kuvio 1: Case-yrityksen ja toimialan käyttökateprosentti.....	37
Kuvio 2: Case-yrityksen ja toimialan liiketulosprosentti.....	37
Kuvio 3: Case-yrityksen ja toimialan kokonaispääoman tuotto prosentti.....	38
Kuvio 4: Case-yrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto prosentti	38
Kuvio 5: Case-yrityksen ja toimialan omavaraisuusaste	39
Kuvio 6: Case-yrityksen ja toimialan suhteellinen velkaantumisaste.....	40
Kuvio 7: Case-yrityksen ja toimialan Quick ratio ja Current ratio	41
Kuvio 8: Case-yrityksen ja toimialan myyntisaamisten kiertoaika, pv	42
Kuvio 9: Case-yrityksen ja toimialan ostovelkojen kiertoaika, pv	42
Kuvio 10: Case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon muutos	43
Kuvio 11: Case-yrityksen ja toimialan liikevaihto/henkilö	44
Kuvio 12: Case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi	48
Kuvio 13: Case-yrityksen taseen vastaavaa puolen trendianalyysi	49
Kuvio 14: Case-yrityksen pääomarakenteen trendianalyysi	49

Taulukot

Taulukko 1: Case-yrityksen kannattavuuden tunnusluvut 2009-2013.....	37
Taulukko 2: Case-yrityksen vakavaraisuuden tunnusluvut 2009-2013	39
Taulukko 3: Case-yrityksen maksuvalmiuden tunnusluvut 2009-2013	40
Taulukko 4: Case-yrityksen muut tunnusluvut 2009-2013	43
Taulukko 5: Case-yrityksen toiminnallisen käyttöpääoman muutos 2009-2013	44
Taulukko 6: Case-yrityksen toimintajäämä 2009-2013	45
Taulukko 7: Case-yrityksen investointijäämä 2009-2013	45
Taulukko 8: Case-yrityksen investointijäämän jälkeiset rahoituserien muutokset 2009-2013	46

Liitteet

Liite 1 Case-yrityksen virallinen tuloslaskelma	63
Liite 2 Case-yrityksen virallinen tase.....	64
Liite 3 Case-yrityksen oikaistu tuloslaskelma	65
Liite 4 Case-yrityksen oikaistu tase.....	66
Liite 5 Case-yrityksen tunnusluvut	67
Liite 6 Toimialan tunnusluvut.....	73
Liite 7 Case-yrityksen kassavirtalaskelma	75
Liite 8 Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma ja tase.....	76
Liite 9 Case-yrityksen trendianalyysi	78
Liite 10 Haastattelukysymykset 3.3.2014.....	80

Liite 1 Case-yrityksen virallinen tuloslaskelma

Virallinen tuloslaskelma	1.6.2008- 31.5.2009	1.6.2009- 31.5.2010	1.6.2010- 31.5.2011	1.6.2011- 31.5.2012	1.6.2012- 31.5.2013
Liikevaihto	635 454,08	537 089,38	411 710,77	456 984,28	493 571,52
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00	3 928,86	0,00	891,67
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	0,00	0,00	-70 776,70	-102 810,65	-124 528,11
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0,00	0,00	-70 776,70	-102 810,65	-124 528,11
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-245 808,77	-215 774,29	-168 553,40	-186 111,83	-172 860,82
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-58 904,51	-53 469,26	-40 349,79	-45 098,90	-44 331,70
Muut henkilösivukulut	-20 727,04	-16 571,93	-14 107,93	-15 513,10	-16 715,17
Henkilöstökulut yhteensä	-325 440,32	-285 815,48	-223 011,12	-246 723,83	-233 907,69
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-60 686,32	-44 540,98	-42 683,13	-46 348,50	-44 074,11
Liiketoiminnan muut kulut	-229 907,86	-180 567,39	-87 830,64	-94 220,52	-94 457,54
Liikevoitto	19 419,58	26 165,53	-8 661,96	-33 119,22	-2 504,26
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	646,79	35,38	15,90	7,06	1,78
Korkokulut ja muut rahoituskulut muille	-651,82	-332,36	-528,10	-1 785,88	-2 464,47
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5,03	-296,98	-512,20	-1 778,82	-2 462,69
Voitto ennen satunnaisia eriä	19 414,55	25 868,55	-9 174,16	-34 898,04	-4 966,95
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	19 414,55	25 868,55	-9 174,16	-34 898,04	-4 966,95
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos	8 337,43	5 279,31	4 043,32	1 414,61	0,00
Tuloverot	-7 485,48	-8 196,75	0,00	0,00	0,00
Tilikauden voitto/tappio	20 266,50	22 951,11	-5 130,84	-33 483,43	-4 966,95

(Case-yritys X Oy 2009, 2010, 2011, 2012, 2013.)

Liite 2 Case-yrityksen virallinen tase

Virallinen tase	31.5.2009	31.5.2010	31.5.2011	31.5.2012	31.5.2013
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	167 783,92	123 242,94	117 334,04	158 885,54	114 103,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	167 783,92	123 242,94	117 334,04	158 885,54	114 103,10
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	167 783,92	123 242,94	117 334,04	158 885,54	114 103,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset					
Lyhytaikaiset					
Myyntisaamiset	104 856,99	90 730,76	88 032,71	75 179,48	41 306,97
Muut saamiset	581,43	0,00	133,03	0,00	1,80
Verotilisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	1,38
Siirtosaamiset	27 592,38	27 842,21	37 976,91	34 135,05	28 940,92
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	133 030,80	118 572,97	126 142,65	109 314,53	70 251,07
Rahat ja pankkisaamiset	26 487,50	23 561,69	21 814,14	7 669,97	51 738,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	159 518,30	142 134,66	147 956,79	116 984,50	121 989,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	327 302,22	265 377,60	265 290,83	275 870,04	236 092,21
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
Edellisten tilikausien voitto/tappio	147 464,92	151 915,42	158 409,17	138 763,13	95 084,50
Tilikauden voitto/tappio	20 266,50	22 951,11	-5 130,84	-33 483,43	-4 966,95
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	175 731,42	182 866,53	161 278,33	113 279,70	98 117,55
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	10 737,24	5 457,93	1 414,61	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	55 102,35	39 724,95
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	55 102,35	39 724,95
Lyhytaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	16 877,48	0,00	0,00	15 377,40	15 377,40
Ostovelat	11 830,48	5 645,17	18 975,00	12 914,41	11 904,95
Muut velat	59 407,12	30 791,26	38 441,61	33 000,52	27 385,72
Siirtovelat	52 718,48	40 616,71	45 181,28	46 195,66	43 581,64
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	140 833,56	77 053,14	102 597,89	107 487,99	98 249,71
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	140 833,56	77 053,14	102 597,89	162 590,34	137 974,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	327 302,22	265 377,60	265 290,83	275 870,04	236 092,21

(Case-yritys X Oy 2009, 2010, 2011, 2012, 2013.)

Liite 3 Case-yrityksen oikaistu tuloslaskelma

Oikaistu tuloslaskelma	1.6.2008- 31.5.2009	1.6.2009- 31.5.2010	1.6.2010- 31.5.2011	1.6.2011- 31.5.2012	1.6.2012- 31.5.2013
LIIKEVAIHTO	635 454,08	537 089,38	411 710,77	456 984,28	493 571,52
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	635 454,08	537 089,38	411 710,77	456 984,28	493 571,52
Aine- ja tarvikekäyttö	-94 040,59	-81 961,59	-70 776,70	-102 810,65	-124 528,11
Ulkopuoliset palvelut	-12 182,00	-3 585,00	0,00	0,00	0,00
Henkilöstökulut	-325 440,32	-285 815,48	-223 011,12	-246 723,83	-233 907,69
Laskennallinen palkkorjaus	-12 609,52	-17 397,45	-16 967,19	-16 738,05	-18 867,20
Liiketoiminnan muut kulut	-123 685,27	-95 020,80	-87 830,64	-94 220,52	-94 457,54
KÄYTTÖKATE	67 496,38	53 309,06	13 125,12	-3 508,77	21 810,98
Suunnitelman mukaiset poistot	-60 686,32	-44 540,98	-42 683,13	-46 348,50	-44 074,11
LIIKETULOS	6 810,06	8 768,08	-29 558,01	-49 857,27	-22 263,13
Muut korko- ja rahoitustuotot	646,79	35,38	15,90	7,06	1,78
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-651,82	-332,36	-528,10	-1 785,88	-2 464,47
Välittömät verot	-7 485,48	-8 196,75	0,00	0,00	0,00
NETTOTULOS	-680,45	274,35	-30 070,21	-51 636,09	-24 725,82
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	3 928,86	0,00	891,67
KOKONAISTULOS	-680,45	274,35	-26 141,35	-51 636,09	-23 834,15
Poistoeron lisäys/vähennys	8 337,43	5 279,31	4 043,32	1 414,61	0,00
Laskennallinen palkkorjaus	12 609,52	17 397,45	16 967,19	16 738,05	18 867,20
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	20 266,50	22 951,11	-5 130,84	-33 483,43	-4 966,95

Liite 4 Case-yrityksen oikaistu tase

Oikaistu tase	31.5.2009	31.5.2010	31.5.2011	31.5.2012	31.5.2013
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Koneet ja kalusto	167 783,92	123 242,94	117 334,04	158 885,54	114 103,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	167 783,92	123 242,94	117 334,04	158 885,54	114 103,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Myyntisaamiset	104 856,99	90 730,76	88 032,71	75 179,48	41 306,97
Muut saamiset	28 173,81	27 842,21	38 109,94	34 135,05	28 944,10
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	133 030,80	118 572,97	126 142,65	109 314,53	70 251,07
Rahat ja rahoitusarvopaperit	26 487,50	23 561,69	21 814,14	7 669,97	51 738,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	327 302,22	265 377,60	265 290,83	275 870,04	236 092,21
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
Kertyneet voittovarot	147 464,92	151 915,42	158 409,17	138 763,13	95 084,50
Tilikauden tulos	20 266,50	22 951,11	-5 130,84	-33 483,43	-4 966,95
Taseen oma pääoma yhteensä	175 731,42	182 866,53	161 278,33	113 279,70	98 117,55
Poistoero	7 945,56	4 038,87	1 046,81	0,00	0,00
Oikaistu oma pääoma yhteensä	183 676,98	186 905,40	162 325,14	113 279,70	98 117,55
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	55 102,35	39 724,95
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	55 102,35	39 724,95
Laskennallinen verovelka	2 791,68	1 419,06	367,80	0,00	0,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	16 877,48	0,00	0,00	15 377,40	15 377,40
Ostovelat	11 830,48	5 645,17	18 975,00	12 914,41	11 904,95
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	112 125,60	71 407,97	83 622,89	79 196,18	70 967,36
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	140 833,56	77 053,14	102 597,89	107 487,99	98 249,71
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	143 625,24	78 472,20	102 965,69	162 590,34	137 974,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	327 302,22	265 377,60	265 290,83	275 870,04	236 092,21

Liite 5 Case-yrityksen tunnusluvut

KANNATTAVUUS

2013

Käyttökate-%	$= \frac{21\,810,98}{493\,571,52} * 100 = 4,4 \%$
Liiketulos-%	$= \frac{-22\,263,13}{493\,571,52} * 100 = -4,5 \%$
Oman pääoman tuotto-%	$= \frac{-24\,725,82}{105\,698,63} * 100 = -23,4 \%$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$= \frac{-24\,725,82 - 2\,464,47}{168\,489,68} * 100 = -16,1 \%$
Kokonaispääoman tuotto-%	$= \frac{-24\,725,82 - 2\,464,47}{255\,981,13} * 100 = -10,6 \%$

2012

Käyttökate-%	$= \frac{-3\,508,77}{456\,984,28} * 100 = -0,8 \%$
Liiketulos-%	$= \frac{-49\,857,27}{456\,984,28} * 100 = -10,9 \%$
Oman pääoman tuotto-%	$= \frac{-51\,636,09}{137\,802,42} * 100 = -37,5 \%$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$= \frac{-51\,636,09 - 1\,785,88}{173\,042,30} * 100 = -30,9 \%$
Kokonaispääoman tuotto-%	$= \frac{-51\,636,09 - 1\,785,88}{270\,580,44} * 100 = -19,7 \%$

2011

Käyttökate-%	$= \frac{13\,125,12}{411\,710,77} * 100 = 3,2 \%$
Liiketulos-%	$= \frac{-29\,558,01}{411\,710,77} * 100 = -7,2 \%$
Oman pääoman tuotto-%	$= \frac{-30\,070,21}{174\,615,27} * 100 = -17,2 \%$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$= \frac{-30\,070,21 - 528,10}{174\,615,27} * 100 = -17,5 \%$
Kokonaispääoman tuotto-%	$= \frac{-30\,070,21 - 528,10}{265\,334,22} * 100 = -11,5 \%$

2010

Käyttökate-%	$= \frac{53\,309,06}{537\,089,38} * 100 = 9,9 \%$
Liiketulos-%	$= \frac{8\,768,08}{537\,089,38} * 100 = 1,6 \%$
Oman pääoman tuotto-%	$= \frac{274,35}{185\,291,19} * 100 = 0,1 \%$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$= \frac{274,35 - 332,36 - 8\,196,75}{193\,729,93} * 100 = -4,3 \%$
Kokonaispääoman tuotto-%	$= \frac{274,35 - 332,36 - 8\,196,75}{296\,339,91} * 100 = -2,8 \%$

2009

Käyttökate-%	$= \frac{67\,496,38}{635\,454,08} * 100 = 10,6 \%$
Liiketulos-%	$= \frac{6\,810,06}{635\,454,08} * 100 = 1,1 \%$
Oman pääoman tuotto-%	$= \frac{-680,45}{185\,259,78} * 100 = -0,4 \%$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$= \frac{-680,45 - 651,82 - 7\,485,48}{193\,698,52} * 100 = -4,6 \%$
Kokonaispääoman tuotto-%	$= \frac{-680,45 - 651,82 - 7\,485,48}{332\,244,48} * 100 = -2,7 \%$

VAKAVARAISUUS

2013	Omavaraisuusaste, %	$= \frac{98\,117,55}{236\,092,21} * 100$	= 41,6 %
	Suhteellinen velkaantumisaste	$= \frac{137\,974,66}{493\,571,52} * 100$	= 28,0 %
	Net gearing	$= \frac{55\,102,35 - 51\,738,04}{98\,117,55}$	= 0,03
2012	Omavaraisuusaste, %	$= \frac{113\,279,70}{275\,870,04} * 100$	= 41,1 %
	Suhteellinen velkaantumisaste	$= \frac{162\,590,34}{456\,984,28} * 100$	= 35,6 %
	Net gearing	$= \frac{70\,479,75 - 7\,669,97}{113\,279,70}$	= 0,55
2011	Omavaraisuusaste, %	$= \frac{162\,325,14}{265\,290,83} * 100$	= 61,2 %
	Suhteellinen velkaantumisaste	$= \frac{102\,965,69}{411\,710,77} * 100$	= 25,0 %
	Net gearing	$= \frac{-21\,814,14}{162\,325,14}$	= -0,13
2010	Omavaraisuusaste, %	$= \frac{186\,905,40}{265\,377,60} * 100$	= 70,4 %
	Suhteellinen velkaantumisaste	$= \frac{78\,472,20}{537\,089,38} * 100$	= 14,6 %
	Net gearing	$= \frac{-23\,561,69}{186\,905,40}$	= -0,13
2009	Omavaraisuusaste, %	$= \frac{183\,676,98}{327\,302,22} * 100$	= 56,1 %
	Suhteellinen velkaantumisaste	$= \frac{143\,625,24}{635\,454,08} * 100$	= 22,6 %
	Net gearing	$= \frac{16\,877,48 - 26\,487,50}{183\,676,98}$	= -0,05

MAKSUVALMIUS

2013	Quick ratio	$= \frac{121\,989,11}{98\,249,71} = 1,2$
	Current ratio	$= \frac{121\,989,11}{98\,249,71} = 1,2$
	Myyntisaamisten kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 41\,306,97}{493\,571,52} = 31$
	Ostovelkojen kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 11\,904,95}{124\,528,11} = 35$
	Nettokäyttöpääoma-%	$= \frac{23\,739,40}{493\,571,52} * 100 = 4,8 \%$
2012	Quick ratio	$= \frac{116\,984,50}{107\,487,99} = 1,1$
	Current ratio	$= \frac{116\,984,50}{107\,487,99} = 1,1$
	Myyntisaamisten kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 75\,179,48}{456\,984,28} = 60$
	Ostovelkojen kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 12\,914,41}{102\,810,65} = 46$
	Nettokäyttöpääoma-%	$= \frac{9\,496,51}{456\,984,28} * 100 = 2,1 \%$
2011	Quick ratio	$= \frac{147\,956,79}{102\,597,89} = 1,4$
	Current ratio	$= \frac{147\,956,79}{102\,597,89} = 1,4$
	Myyntisaamisten kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 88\,032,71}{411\,710,77} = 78$
	Ostovelkojen kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 18\,975,00}{70\,776,70} = 98$
	Nettokäyttöpääoma-%	$= \frac{45\,358,90}{411\,710,77} * 100 = 11,0 \%$

2010	Quick ratio	$= \frac{142\,134,66}{77\,053,14} = 1,8$
	Current ratio	$= \frac{142\,134,66}{77\,053,14} = 1,8$
	Myyntisaamisten kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 90\,730,76}{537\,089,38} = 62$
	Ostovelkojen kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 5\,645,17}{81\,961,59 + 3\,585,00} = 24$
	Nettokäyttöpääoma-%	$= \frac{65\,081,52}{537\,089,38} * 100 = 12,1 \%$
2009	Quick ratio	$= \frac{159\,518,30}{140\,833,56} = 1,1$
	Current ratio	$= \frac{159\,518,30}{140\,833,56} = 1,1$
	Myyntisaamisten kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 104\,856,99}{635\,454,08} = 60$
	Ostovelkojen kiertoaika, pv	$= \frac{365 * 11\,830,48}{94\,040,59 + 12\,182,00} = 41$
	Nettokäyttöpääoma-%	$= \frac{18\,684,74}{635\,454,08} * 100 = 2,9 \%$

MUUT TUNNUSLUVUT

2013	Liikevaihdon muutos-%	$= \frac{36\,587,24}{456\,984,28} * 100 = 8,0 \%$
	Liikevaihto/Henkilö	$= \frac{493\,571,52}{7} = 70\,510,22$
2012	Liikevaihdon muutos-%	$= \frac{45\,273,51}{411\,710,77} * 100 = 11,0 \%$
	Liikevaihto/Henkilö	$= \frac{456\,984,28}{7} = 65\,283,47$
2011	Liikevaihdon muutos-%	$= \frac{-125\,378,61}{537\,089,38} * 100 = -23,3 \%$
	Liikevaihto/Henkilö	$= \frac{411\,710,77}{7} = 58\,815,82$
2010	Liikevaihdon muutos-%	$= \frac{-98\,364,70}{635\,454,08} * 100 = -15,5 \%$
	Liikevaihto/Henkilö	$= \frac{537\,089,38}{8} = 67\,136,17$
2009	Liikevaihdon muutos-%	$= \frac{-6\,073,74}{641\,527,82} * 100 = -0,9 \%$
	Liikevaihto/Henkilö	$= \frac{635\,454,08}{9} = 70\,606,01$

Liite 6 Toimialan tunnusluvut

Toimiala: 49410 Tieliikenteen tavarankuljetus

Kannattavuuden tunnusluvut	2009	2010	2011	2012
Käyttökate-%				
Yläkvartiili	22,0	20,0	19,4	19,5
Mediaani	13,0	12,2	11,3	10,7
Alakvartiili	5,5	4,5	4,6	4,2
Liiketulos-%				
Yläkvartiili	10,2	9,5	9,7	9,2
Mediaani	3,9	3,2	3,1	3,4
Alakvartiili	-0,5	-0,8	-0,5	-0,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%				
Yläkvartiili	22,0	23,0	23,8	22,7
Mediaani	8,8	7,4	8,2	8,7
Alakvartiili	-1,4	-2,5	-1,8	-1,3
Kokonaispääoman tuotto-%				
Yläkvartiili	15,2	16,4	16,6	15,7
Mediaani	6,1	5,3	5,7	5,6
Alakvartiili	-0,8	-1,4	-1,1	-1,0

Omavaraisuuden tunnusluvut	2009	2010	2011	2012
Omavaraisuusaste, %				
Yläkvartiili	15,1	15,9	16,2	17,1
Mediaani	0,7	1,8	2,4	2,9
Alakvartiili	-29,7	-28,9	-28,9	-31,8
Velat/liikevaihto, % eli Suhteellinen velkaantumisaste				
Yläkvartiili	83,6	75,7	71,3	73,2
Mediaani	57,4	53,8	50,5	50,0
Alakvartiili	39,5	37,3	34,4	34,7

Maksuvalmiuden tunnusluvut	2009	2010	2011	2012
Current ratio				
Yläkvartiili	1,0	1,1	1,1	1,1
Mediaani	0,6	0,6	0,6	0,6
Alakvartiili	0,3	0,4	0,4	0,4
Quick ratio				
Yläkvartiili	1,0	1,1	1,1	1,1
Mediaani	0,6	0,6	0,6	0,6
Alakvartiili	0,3	0,4	0,4	0,4
Myyntisaamisten kiertoaika, pv				
Yläkvartiili	39	43	42	41
Mediaani	28	31	29	31
Alakvartiili	16	17	17	17
Ostovelkojen kiertoaika, pv				
Yläkvartiili	115	87	79	76
Mediaani	42	44	42	41
Alakvartiili	16	16	20	18

Muut tunnusluvut	2009	2010	2011	2012
Liikevaihdon muutos-%				
Yläkvartiili	5,4	29,9	31,4	23
Mediaani	-9,6	11,1	13	7,1
Alakvartiili	-22,5	-1,2	2,1	-5,1
Liikevaihto/henkilö				
Yläkvartiili	128	136	147	154
Mediaani	98	101	111	113
Alakvartiili	73	76	79	79

Liite 7 Case-yrityksen kassavirtalaskelma

KASSAVIRTALASKELMA	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
Liiketulos	19 419,58	26 165,53	-12 590,82	-33 119,22	-3 395,93
+ Poistot ja arvonalentumiset	60 686,32	44 540,98	42 683,13	46 348,50	44 074,11
Käyttökate	80 105,90	70 706,51	30 092,31	13 229,28	40 678,18
-/+ Toiminnallisen käyttö pääoman lisäys/vähennys	-54 264,55	-32 445,11	17 975,07	6 340,82	29 825,18
Toimintajäämä	25 841,35	38 261,40	48 067,38	19 570,10	70 503,36
+ Rahoitustuotot	646,79	35,38	15,90	7,06	1,78
- Rahoituskulut	-651,82	-332,36	-528,10	-1 785,88	-2 464,47
- Verot	-7 485,48	-8 196,75	0,00	0,00	0,00
+/- Satunnaiset tuotot/kulut	0,00	0,00	3 928,86	0,00	891,67
Rahoitusjäämä	18 350,84	29 767,67	51 484,04	17 791,28	68 932,34
-/+ Investoinnit (netto)	-114 413,93	0,00	-36 774,23	-87 900,00	708,33
Investointijäämä	-96 063,09	29 767,67	14 709,81	-70 108,72	69 640,67
+/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	55 102,35	-15 377,40
+/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	16 877,48	-16 877,48	0,00	15 377,40	0,00
- Osingonjako/yksityiskäyttö	-17 262,40	-15 816,00	-16 457,36	-14 515,20	-10 195,20
-/+ Lainasaamisten lisäys/vähennys	1 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	-94 648,01	-2 925,81	-1 747,55	-14 144,17	44 068,07
+ Rahavarat tilikauden alussa	121 135,51	26 487,50	23 561,69	21 814,14	7 669,97
- Rahavarat tilikauden lopussa	-26 487,50	-23 561,69	-21 814,14	-7 669,97	-51 738,04
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liite 8 Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma ja tase

Oikaistu tuloslaskelma	1.6.2008- 31.5.2009	1.6.2009- 31.5.2010	1.6.2010- 31.5.2011	1.6.2011- 31.5.2012	1.6.2012- 31.5.2013
LIKEVAIHTO	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-	-	-
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Aine- ja tarvikekäyttö	-14,8 %	-15,3 %	-17,2 %	-22,5 %	-25,2 %
Ulkopuoliset palvelut	-1,9 %	-0,7 %	-	-	-
Henkilöstökulut	-51,2 %	-53,2 %	-54,2 %	-54,0 %	-47,4 %
Laskennallinen palkkorjaus	-2,0 %	-3,2 %	-4,1 %	-3,7 %	-3,8 %
Liiketoiminnan muut kulut	-19,5 %	-17,7 %	-21,3 %	-20,6 %	-19,1 %
KÄYTTÖKATE	10,6 %	9,9 %	3,2 %	-0,8 %	4,4 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-9,6 %	-8,3 %	-10,4 %	-10,1 %	-8,9 %
LIIKETULOS	1,1 %	1,6 %	-7,2 %	-10,9 %	-4,5 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-0,1 %	-0,1 %	-0,1 %	-0,4 %	-0,5 %
Välittömät verot	-1,2 %	-1,5 %	-	-	-
NETTOTULOS	-0,1 %	0,1 %	-7,3 %	-11,3 %	-5,0 %
Satunnaiset tuotot	-	-	1,0 %	-	0,2 %
KOKONAISTULOS	-0,1 %	0,1 %	-6,3 %	-11,3 %	-4,8 %
Poistoeron lisäys/vähennys	1,3 %	1,0 %	1,0 %	0,3 %	-
Laskennallinen palkkorjaus	2,0 %	3,2 %	4,1 %	3,7 %	3,8 %
Muut tuloksen oikaisut	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	3,2 %	4,3 %	-1,2 %	-7,3 %	-1,0 %

Oikaistu tase	31.5.2009	31.5.2010	31.5.2011	31.5.2012	31.5.2013
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Koneet ja kalusto	51,3 %	46,4 %	44,2 %	57,6 %	48,3 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	51,3 %	46,4 %	44,2 %	57,6 %	48,3 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Myyntisaamiset	32,0 %	34,2 %	33,2 %	27,3 %	17,5 %
Muut saamiset	8,6 %	10,5 %	14,4 %	12,4 %	12,3 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	40,6 %	44,7 %	47,5 %	39,6 %	29,8 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	8,1 %	8,9 %	8,2 %	2,8 %	21,9 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	2,4 %	3,0 %	3,0 %	2,9 %	3,4 %
Kertyneet voittovarot	45,1 %	57,2 %	59,7 %	50,3 %	40,3 %
Tilikauden tulos	6,2 %	8,6 %	-1,9 %	-12,1 %	-2,1 %
Taseen oma pääoma yhteensä	53,7 %	68,9 %	60,8 %	41,1 %	41,6 %
Poistoero	2,4 %	1,5 %	0,4 %	-	-
Oikaistu oma pääoma yhteensä	56,1 %	70,4 %	61,2 %	41,1 %	41,6 %
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	-	20,0 %	16,8 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-	-	-	20,0 %	16,8 %
Laskennallinen verovelka	0,9 %	0,5 %	0,1 %	-	-
Korolliset lyhytaikaiset velat	5,2 %	-	-	5,6 %	6,5 %
Ostovelat	3,6 %	2,1 %	7,2 %	4,7 %	5,0 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	34,3 %	26,9 %	31,5 %	28,7 %	30,1 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	43,0 %	29,0 %	38,7 %	39,0 %	41,6 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	43,9 %	29,6 %	38,8 %	58,9 %	58,4 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Liite 9 Case-yrityksen trendianalyysi

Tuloslaskelman trendianalyysi	6/2008- 5/2009	6/2009- 5/2010	6/2010- 5/2011	6/2011- 5/2012	6/2012- 5/2013
Liikevaihto	100 %	85 %	65 %	72 %	78 %
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-	-	-
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100 %	85 %	65 %	72 %	78 %
Aine- ja tarvikekäyttö	100 %	87 %	75 %	109 %	132 %
Ulkopuoliset palvelut	100 %	29 %	0 %	0 %	0 %
Henkilöstökulut	100 %	88 %	69 %	76 %	72 %
Laskennallinen palkkakorjaus	100 %	138 %	135 %	133 %	150 %
Liiketoiminnan muut kulut	100 %	77 %	71 %	76 %	76 %
Käyttökate	100 %	79 %	19 %	-5 %	32 %
Suunnitelman mukaiset poistot	100 %	73 %	70 %	76 %	73 %
Liiketulos	100 %	129 %	-434 %	-732 %	-327 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	100 %	5 %	2 %	1 %	0 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100 %	51 %	81 %	274 %	378 %
Välittömät verot	100 %	110 %	-	-	-
NETTOTULOS *)	N/M	N/M	N/M	N/M	N/M
Satunnaiset tuotot *)	N/M	N/M	N/M	N/M	N/M
KOKONAISTULOS *)	N/M	N/M	N/M	N/M	N/M
Poistoeron lisäys/vähennys	100 %	63 %	48 %	17 %	0 %
Laskennallinen palkkakorjaus	100 %	138 %	135 %	133 %	150 %
Tilikauden tulos	100 %	113 %	-25 %	-165 %	-25 %

*) N/M = kun perusvuoden arvo on nolla tai negatiivinen, ei lasketulla prosentilla ole merkitystä.

Taseen trendianalyysi	5/2009	5/2010	5/2011	5/2012	5/2013
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Koneet ja kalusto	100 %	73 %	70 %	95 %	68 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100 %	73 %	70 %	95 %	68 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Myyntisaamiset	100 %	87 %	84 %	72 %	39 %
Muut saamiset	100 %	99 %	135 %	121 %	103 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	100 %	89 %	95 %	82 %	53 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	100 %	89 %	82 %	29 %	195 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 %	81 %	81 %	84 %	72 %
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Kertyneet voittovarot	100 %	103 %	107 %	94 %	64 %
Tilikauden tulos	100 %	113 %	-25 %	-165 %	-25 %
Taseen oma pääoma yhteensä	100 %	104 %	92 %	64 %	56 %
Poistoero	100 %	51 %	13 %	0 %	0 %
Oman pääoman oikaisut					
Oikaistu oma pääoma yhteensä	100 %	102 %	88 %	62 %	53 %
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta *)	-	-	-	N/M	N/M
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä *)	-	-	-	N/M	N/M
Laskennallinen verovelka	100 %	51 %	13 %	0 %	0 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	100 %	0 %	0 %	91 %	91 %
Ostovelat	100 %	48 %	160 %	109 %	101 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	100 %	64 %	75 %	71 %	63 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100 %	55 %	73 %	76 %	70 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	100 %	55 %	72 %	113 %	96 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 %	81 %	81 %	84 %	72 %

*) N/M = kun perusvuoden arvo on nolla tai negatiivinen, ei lasketulla prosentilla ole merkitystä.

Liite 10 Haastattelukysymykset 3.3.2014

1. Milloin yritys on perustettu? Onko yhtiön yhtiömuoto ollut sama sen perustamisesta lähtien?
2. Mikä on yrityksen toimiala? Koostuuko yrityksen toiminta-alue useammasta eri osa-alueesta? Jos koostuu, niin miten liikevaihto jakautuu näiden eri osa-alueiden välillä?
3. Mitkä ovat olleet yrityksen merkittävimpiä tapahtumia vuosien 2008-2013 aikana?
4. Virallisten tilinpäätösten mukaan yritys on työllistänyt vuosien 2008-2013 aikana 7-9 henkilöä. Ovatko he kaikki olleet vakinaisessa työsuhteessa? Työskenteletkö itse täysipäiväisesti kuljetusliikkeen palveluksessa?
5. Millainen yrityksen kuljetuskalusto on tällä hetkellä?
6. Millaisella toimintakapasiteetilla yrityksen kuljetuskalusto on toiminut tarkasteluajanjaksolla?
7. Millainen yrityksen asiakaskunta on tällä hetkellä? Onko asiakaskunnassa merkittäviä riskikeskittymiä?
8. Onko asiakaskunnassa tapahtunut merkittäviä muutoksia 1.6.2008 - 31.5.2013 välisenä ajanjaksona? Jos on, niin minkälaisia?
9. Mitkä syyt ovat mielestänne vaikuttaneet yrityksen viime vuosien taloudelliseen kehitykseen?
10. Minkälaisena näette yrityksen tulevaisuuden? Entä alan tulevaisuuden?